

ਐਤਵਾਰ, 7 ਦਸੰਬਰ, 2025
22 ਮੱਘਰ
ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 557
ਬਿਕਰਮੀ 2082
ਜਿਲਦ/VOL. : 74
ਅੰਕ/NO. : 187

ਰੋਜ਼ਾਨਾ

ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ

DAILY NAWAN ZAMANA • SUNDAY, 7 DECEMBER, 2025

ਜਲੰਧਰ

‘ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ’ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ	
ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਤਵਾਰ)	0181-5097305
ਗੋਪੀਊਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

You Tube nawan zamana TV

ਕੀਮਤ/PRICE : 5.00 ਰੁਪਏ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.L.)-00068/57

E-mail : nawanzamana@gmail.com

www.nawanzamana.in

ਸਫ਼ : 8+6=14

ਨਹਿਰੂ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ : ਸੋਨੀਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਸਦੀ ਪਾਰਟੀ (ਸੀ ਪੀ ਐੱਸ) ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਤੀਬਰ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ‘ਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ‘ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਨੀਂਹਾਂ’ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਬੀਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਹਰ ਬਣਨ ਵਿਖੇ ਨਹਿਰੂ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਸੋਨੀਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ—ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ

ਠੰਢ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਠਾਰਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕੜਾਕਾਂ ਦੀ ਠੰਢ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਡਿਗਰੀ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਠੰਢਾ ਰਿਹਾ, ਜਿੱਥੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 2.5 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 5 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 5.6 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 7, 9, 5, 2 ਅਤੇ 4.6 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੱਖੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਾਥੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਵੀ 7.9 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲ ਠੰਢਾ ਮੇਸਮ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਆਮ ਨਾਲੋਂ 2.7 ਡਿਗਰੀ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਉਧਰ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਨਾਰਨੌਲ 3.8 ਡਿਗਰੀ

ਸੈਲਸੀਅਸ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਠੰਢਾ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਚਾਰ ਡਿਗਰੀ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਹਿਸਾਰ ਵਿੱਚ 4.7 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲ ਠੰਢੇ ਮੇਸਮ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 7.5 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਾਪਮਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਿਵਾਨੀ, ਸਿਰਸਾ ਅਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 6, 6.4 ਅਤੇ 9.8 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

20 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਛੋਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਬੋਝ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਪਸ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ (ਸੋਪ) ਐਕਟ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਸੋਪ ਨੂੰ 20 ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਧਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁਣ ਸਿਰਫ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

20 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰਦਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਸੋਪ ਦੇ ਤਹਿਤ 20 ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਮੁੜ ਹੋਈ ਬੇਨਕਾਬ : ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕ ਦੇ ਆਗੂ ਹਰਕ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦੱਸਿਆ। ਪੰਨੂ ਨੇ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਇਹਾਨ ਵਿੱਚ ‘ਕੁਝ ਦਾ ਢੇਰ’ ਹੈ, ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਵੀ

ਐੱਲ ਦੇ ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1982 ਤੱਕ ਹੋਈਆਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀਆਂ, 1984 ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਤੱਕ, ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅੱਜ ਵੀ ਝੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਨੂ ਨੇ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵੰਡਿਗ ਨੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਜੂਝੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਹਰਕ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ‘12 ਵੱਜ ਗਏ’ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੁਰੰਤ ਹਰਕ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ।

ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ‘ਚ ਪੰਜ ਦੀ ਮੌਤ, ਦੋ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਛਤਰਪੁਰ : ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਛਤਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ‘ਚ ਇੱਕ ਕਾਰ ਤੇ ਟਰੱਕ ਦੀ ਟੱਕਰ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਰਾਤ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਤਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੀ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸੱਤ ਜੀਵੀ ਸ਼ਾਹਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ 35 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਗੁਲਗੰਜ ਬਾਇਪਾਸ ‘ਤੇ ਸਾਗਰ-ਕਾਨਪੁਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਟਰੱਕ ਨਾਲ ਆਹਮ-ਸਾਹਮਣੀ ਟੱਕਰ ਹੋ ਗਈ।

ਕਾਂਗਰਸ-ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬੁਖਲਾਹਟ ‘ਚ : ਪਾਲੀਵਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਆਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਚਾਦਲੀ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਵਿੰਦ ਮਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 14 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਅਤੇ ਗੁੱਲਬਾਰੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਵੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਵਿਖਾਨੇ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਰਾਜਸਾਸੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡੀ ਸੈਦਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ

ਸ਼ਰਮਾਕਾ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੀਸ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ‘ਆਪ’ ਵਰਕਰਾਂ ‘ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿੰਡਤ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਈ ਹੈ।

ਇੰਡੀਗੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਮੋੜੇ : ਮੰਤਰਾਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਇੰਡੀਗੋ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨੂੰ ਹਰੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ‘ਤੇ ਬੱਸਲ-ਖੁਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਈਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇੰਡੀਗੋ ਨੂੰ ਐਤਵਾਰ 7 ਦਸੰਬਰ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੱਦ ਹੋਈਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਾ ਰਿਫੰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਡਾਣ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਅਗਲੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਣ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਇੰਡੀਗੋ ਵੱਲੋਂ 1,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕੂਲਟਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਚਾਰਜ ਨਾ ਲਗਾਉਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇੰਡੀਗੋ ਦੀਆਂ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਭਤੀਜੇ ਦਾ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ

ਮੋਗਾ : ਥਾਣਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਧੀਨ ਪਿੰਡ ਮਾਛੀਕੋ ਵਿਚ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਡੀ ਐੱਸ ਪੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਪੁਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਮਾਛੀਕੋ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੋਵੇਂ ਤਾਇਆ-ਭਤੀਜਾ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਆਪਣੀ ਗੰਭੀਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਉਤਾਰ ਕੇ ਲੰਘਾਈ। ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਝੂਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਨਾਲ ਖੇਤ ਵਿਚ ਹੀ ਝੁੱ-ਝੁੱ, ਮੈਂ-ਮੈਂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਨਾਲ ਭਤੀਜੇ ‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਚੰਗੇ ਇੰਚਾਰਜ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਸਭੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਦਮ ਤੋੜਿਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ : ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 24 ਸਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਘਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਸਰਜਾ ਰੈਡੀ ਉਦਮਾਲਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਅਲਬਾਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮਲੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ (ਸਥਾਨਕ ਸਮੇਂ) ਅੱਠ ਵਜੇ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਲਬਾਨੀ ਵਿੱਚ ਘਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੀ ਉਦਮਾਲਾ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਕੌਮਲੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ—ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲੋਂ ਹਮਦਰਦੀ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਅਲਬਾਨੀ ਪੁਲਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰ ਬਾਲਕ ਪੀੜਤ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਾਮਰੇਡ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਦੀ 34ਵੀਂ ਬਰਸੀ 10 ਨੂੰ

ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਰੋਸ ਮਾਰਚ : ਗੰਡੀਵਿੰਡ/ਰਾਧੇਸ਼ਿਆਮ

ਪਟਿਆਲਾ : ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੀ ਐੱਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਮੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇਤਕ ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ.) 41 ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਰੂਮ ਕਾਮਰੇਡ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਦੀ 34 ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਅਣਖੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਵਨ ਫੈਕਟਰੀ ਏਰੀਆ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਵਨ ਦੇ ਦਿੱਖ ਸਵਾਗਤ (ਰੰਗ-ਰੰਗਨ ਕਰਨ) ਸਮੇਤ ਫੈਕਟਰੀ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਏਟਕ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ ਭੰਡੀਆਂ ਨਾਲ ਕੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਨ ਸਮੇਤ ਰਾਜਗੀਨ ਲਈ ਚਾਰ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ‘ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਂਝਾ

ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀ ਐੱਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਮੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵਿੰਡ ਦਾ ਪਾਵਰਕਾਮ ਐਂਡ ਟ੍ਰਾਂਸ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ (ਸੰਬੰਧਤ ਏਟਕ) ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਧੇਸ਼ਿਆਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਿਪਟਕ ਆਗੂ ਰਹੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ, ਅੱਠ ਐੱਸ ਪ੍ਰਮਾਣ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਛਲੇੜੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਟਾਲਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਏਟਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਫੈਕਟਰੀ ਏਰੀਆ ਤੋਂ ਪਾਵਰਕਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਤੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ

ਜਾਲੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਈ ਡੀ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪਾਵਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ ਡੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ 68 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਥਿਤ ਜਾਲੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ 10 ਹੋਰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪਾਵਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀ ਐੱਫ ਓ ਅਸ਼ਕ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ, ਰਿਲਾਇੰਸ ਐੱਨ ਡੀ ਐੱਸ ਐੱਸ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਰੂ ਬੀ ਆ ਪਾਵਰ

ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਰਿਲਾਇੰਸ ਪਾਵਰ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-ਅਪਾਰਤ ਬੱਲ ਕੰਪਨੀ ਬਿਸਵਾਸ ਟਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਇਸ ਦੇ ਐੱਮ ਡੀ. ਪਾਥਾ ਸਾਰਥੀ ਬਿਸਵਾਸ, ਬਾਇਓਫਿਨ ਕੌਮੀਕਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਏਜੰਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੰਦਾ, ਮਨੋਜ ਭਾਈਸਾਹੇਬ ਪੋਂਗੜੇ ਅਤੇ ਪੁਨੀਤ ਨਰਿੰਦਰ ਗਰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੇਂਸ਼ਨ ਆਰਡਰ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ

ਚਾਰ ਲੇਬਰ ਕੋਡਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਝੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅੱਜ : ਭਾਟੀਆ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਨ ਜ ਸ)-ਯੂਨਾਈਟਡ ਫਰੰਟ ਆਫ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਜ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਟਕ, ਇੱਕ, ਸੀਟੂ ਅਤੇ ਸੀ ਟੀ ਯੂ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਵੱਲੋਂ 7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਈਸਟ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ‘ਚਾਰ ਲੇਬਰ ਕੋਡਾਂ ਦਾ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ’ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੰਤਰ ਰਾਹੀਂ ਵੇਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਭਰਮ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ‘ਚ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 4 ਲੇਬਰ ਕੋਡਾਂ ਦੇ, ਜੋ 29 ਲੇਬਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਵਰਗਾਂ ‘ਤੇ ਕੀ ਦੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਗਾ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਯੂਨਾਈਟਡ ਫਰੰਟ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਐਮ ਐੱਸ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲਿਆਏ ਗਏ ਹਨ। ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕੋਡਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੀਆਂ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਾਕਿ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਘੇਰੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਨਵੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ‘ਤੇ ਤੀਬਰ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ 2017 ਦੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ-ਯੋਗ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਂਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ— ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾਮ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਖ਼ੜਕ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੋਰਾਮ ਗੋਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 33 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਣਨੀਤੀ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ— ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ

ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਾਡਲ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਰੂਪਸ਼ਹਰ : ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲਾਡਲ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲਾਡਲ ਦੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤੜਕੇ ਅੰਤਮ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਅਖੀਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮਤਭੇਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜਿਆਂ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਨੀ ਤੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਲੀਡਰ ਰੂਸ ਦਾ ਆਣ ਕੇ ਮੁੜ ਗਿਆ ਈ, ਸਮਝੌਤੇ-ਸੋਧੇ ਕਈ ਸੁਣੇ ਨੇ ਹੋਏ ਬੋਲੀ।
ਉਹਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਮੁੜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੱਛੋਂ, ਰਾਜਸੀ ਮਸਲੇ ਕਈ ਉੱਠ ਖੜੋਏ ਬੋਲੀ।
ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਿੱਤਾ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਡਿਨਰ ਦੌਰਾਨ ਸਨ ਢੋਏ ਬੋਲੀ।
ਪੁਰਾਣੀ ਗੀਤ-ਰਿਵਾਜਿਤ ਨਾ ਕੋਈ ਰੱਖੀ, ਨਵੇਂ ਆ ਜਾਂਦੇ ਕੁਝ ਅੱਖਰ ਪਹੋਏ ਬੋਲੀ।
ਲੱਗਦਾ ਸਮਝ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬੈਠੀ, ਹਮ ਹੀ ਹਮ ਤੀਕਰ ਇਹ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਬੋਲੀ।
ਘੁਮੰਡ ਦੇ ਘੋੜੇ ਨਹੀਂ ਦੌੜਦੇ ਸਦਾ ਹੁੰਦੇ, ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ

2 ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ : ਅਰੋੜਾ/ਕਾਕਾ/ਭੰਡਾਰੀ

ਜਗਰਾਉਂ (ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ, ਅਮਿਤ ਖੰਨਾ)-ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਕਰ ਰਹੀ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਮਾਜਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜੁਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਲੜੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਲਸ਼ਨ ਅਰੋੜਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਜੈਨ ਕਾਕਾ, ਸੈਕਟਰੀ ਕੁਲਜ਼ਰਣ ਗੁਪਤਾ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸੁਨੀਲ ਬਜਾਜ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਲੜਕੀਆਂ) ਵਿਖੇ ਸੋ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗਸੀਆਂ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖਾਸ ਕਰ ਏਡਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀਦਾ ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਏਡਡ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ੇਜ਼ ਨਾ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਖਾਲਸਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰੇਨੂ ਬਾਲਾ ਨੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਨੌਨਵਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਡਰਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਲੜਵੰਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੈਪਟਨ ਨਰੇਸ਼ ਵਰਮਾ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਬੀ. ਡੀ. ਬਾਂਸਲ, ਨਾਗਵ ਟੈਨਰ, ਮੰਗਤ ਰਾਏ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਟੌਂਕਰ, ਰਾਜੀਵ ਗੁਪਤਾ, ਕੇਵਲ ਕੰਕੜ, ਨੀਰਜ ਮਿੱਤਰ, ਅਨਿਲ ਮਲਹੋਤਰਾ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਰੀ ਤੇ ਆਰ. ਐ. ਗੋਇਲ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ ਤੇ ਸੀਡਜ਼ ਬਿੱਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਧਰਨੇ ਭਲਕੇ

ਪੂਰੀ (ਮੰਜਿਤ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੰਗੂ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ)-ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨਾਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ ਤੇ ਸੀਡਜ਼ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਿਜਲੀ ਉਪ-ਮੰਡਲਾਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦੇਣ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ ਅਤੇ ਸੀਡਜ਼ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨਾਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਵੱਲੋਂ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ 2025 ਖਿਲਾਫ਼ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਫਤਰਾਂ ਅੱਗੇ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੈਨਵੇਂ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਮਹਿਕਮੇ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਮੋਕਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੂਬਾਈ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਕੇਂਦਰੀ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਰੋਸ਼ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਪ ਵਾਲੇ ਮੀਟਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਿਜਲੀ ਮਹਿਕਮੇ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੇਗੀ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਿਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿਧਾਨ ਬਿਭਾ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰੇ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿੱਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅ ਜੇਜੇ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ : ਭਾਈ ਰੋਡੇ

350ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਇਆ

ਅਜੀਤਵਾਲ (ਨਵੰਬਰ ਸੰਘ)-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਸਦਕਾ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕੱਢੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਤੇ ਪੱਥ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਮੋਗਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੱਜ ਸੰਧੂਆਣਾ, ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਚੜ੍ਹਕੇ, ਨਾਹਿਲ ਖੇਟੇ, ਝੰਡੇਵਾਲ, ਮੱਲੀਆਂ ਤੇ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਆਦਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡੂੰਘੀ ਦੀ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਲਾ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਸੰਘ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਭਾਈ ਰੋਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਸਾਡੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾੜੀ ਕੱਸ ਰੱਖ ਕੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਬਣਨਾ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪੰਥਕ ਦਲ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਜਥੇਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਚਕਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਚਕਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚ 40 ਦਿਨ ਚੱਲੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੇਤ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਵਿਰੋਜਪੁਰ (ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਬੋਕ ਸ਼ਰਮਾ)-ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲ ਵਿਰੋਜਪੁਰ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤਰਸੇਮ ਬੇਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਰੋਜਪੁਰ ਵਿਖੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਆਗੂ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਛੇਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਯਕੂਮਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਦਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਕੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਪੱਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਨੌਕੇਦਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਬੁੱਢਾ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਪੀਵਾਲਾ, ਹਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਾ ਰਾਮ, ਗੁਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਮੱਧੋਦ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਾਬਕਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਛੱਡ ਕੇ ‘ਆਪ’ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਕੌਮੀ ਕਨਵੀਨਰ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸੋਹਨੀਵਾਲ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ‘ਰੁੱਖੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਤੇ ਡਿਫ਼ਰੈਂਸਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਵਿੱਚੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਨਾਮ ਹਲਕੇ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਰੋਕਿਆ, ਪਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮੌਕਿਆਂ 'ਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਕੋਚਿੰਟ ਮੰਤਰੀ ਅਨਮ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਗਰਜਜ਼ੀਬੀ ਨਾਲ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਨੌਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਸੁਨਾਮ ਮੁਕੇਸ਼ ਜੁਨੇਜਾ, ਸਰਪੰਚ ਯੂਨੀਅਨ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਖਮੀਵਾਲਾ, ਕੌਂਸਲਰ ਵਰੁਣ ਮਦਾਨ (ਮਟੀ ਮਦਾਨ), ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਰਾਜੂ ਕਤਿਆਲ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਏਮਜ਼ 'ਚ ਵੇਦ ਕੁਮਾਰੀ ਮਿੱਤਲ ਪੇਸ਼ੈਂਟ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਭੰਡੀਤਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ)

ਮਿੱਤਲ ਗਰੁੱਪ ਥੰਡੀਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਨੀਵਾਰ 13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਏਮਜ਼ ਵੇਦ ਕੁਮਾਰੀ ਮਿੱਤਲ ਪੇਸ਼ੈਂਟ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ (ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ) ਦਾ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਏਮਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਰਤਨ ਗੁਪਤਾ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਥੰਡੀਤਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਦਿ ਆਈ। ਏਮਜ਼, ਡੀਆਈਜੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਸ ਮੁਖੀ ਅਮਨੀਤ ਕੌਲ, ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਿਤ ਰਤਨ, ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਸਿੰਗਲਾ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਗਰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਮਿੱਤਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਮਿੱਤਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਮਿੱਤਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀਰਨ ਕੱਟ ਕੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਰਸਮੀ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਦਘਾਟਨ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਅਖੰਡ ਸਮਾਇਤ ਪਾਠ ਉਦੇਰਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਜਨ ਗਾਇਕ ਸੁਨੀਲ ਧਿਆਨੀ ਤੇ ਮੈਡਮ ਮਨਜੀਤ ਧਿਆਨੀ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਜਨਾਂ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਿੱਤਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਐੱਮ ਡੀ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਮਜ਼ ਵੇਦ ਕੁਮਾਰੀ ਮਿੱਤਲ ਪੇਸ਼ੈਂਟ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਹੀ ਆਰਕਾਸ਼ ਦਾਸ ਮਿੱਤਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ੈਲਟਰ ਹੋਮ (ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ) ਦੇ ਅੰਦਰ 256 ਬੱਝਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ 63 ਕਮਰੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਸੀ ਤੇ ਨਾਨ ਦੇ ਸੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਤੋਂ ਡਰੈਸਿੰਗ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਝ ਹਨ। ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ

ਹੋਏ 200 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲੇ ਲੋਗਰ ਹਾਲ ਤੇ ਇਲਾਵਾ 80 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ ਅਲੱਗ ਤੋਂ ਏਸੀ ਹੋਸਟਲ ਰੋਡ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਅੰਦਰ 100 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲਾ ਵੈਟਿੰਗ ਰੂਮ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਫੀਸ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਸਫਾਈ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ਼ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿੱਤਲ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੈਂਕੜੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਮਹੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਥੰਡੀਤਾ ਦਿਹਾਤੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਿਤ ਰਤਨ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਿੱਤਲ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਗਵਾਲ ਸਭਾ ਥੰਡੀਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੇ ਮਿੱਤਲ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮਿੱਤਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚਾਅਇੰਟ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੁਸ਼ਲ ਮਿੱਤਲ ਵੱਲੋਂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਹੌਨਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਇਕੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਜਗਰਾਉਂ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮੈਗਾ ਕੈਰੀਅਰ ਮੇਲਾ

ਜਗਰਾਉਂ (ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ, ਅਮਿਤ ਖੰਨਾ)-ਜਗਰਾਉਂ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮਾਤਰੀ ਸੇਵਾ ਸੰਘ ਹਾਲ ਜਗਰਾਉਂ ਵਿਖੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾਦਿਕ ਕਰੀਅਰ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਸ਼ੋਅਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਰੀਅਰ ਐਂਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮੇਲੇ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਵਸਾਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਜਗਰਾਉਂ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਜਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਸਵਾਗਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਰਾਉਂ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕਰੀਅਰ ਮੇਲੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ, ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਣ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ।

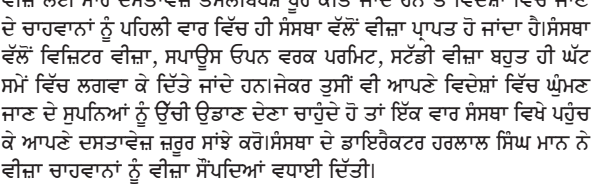
ਧਰਨੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਭਾਵਿਯੂ ਉਗਰਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਮੀਟਿੰਗਾਂ

ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੌਗਰਾਜ਼)-ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਉਗਰਾਹਾਂ ਬਲਾਕ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਵੱਲੋਂ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਹਮੀਦੀ ਗੁਰਮ, ਗੁਮੀਟੀ ਤੇ ਨੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗੁਮੀਟੀ, ਜੱਸ ਸਿੰਘ ਗਹਿਲ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਜੀਦਕੇ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਖਪਤਕਾਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਬੋਧ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 8 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਧਰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵੰਡ ਕੇ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਵਲੇਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਤਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਵਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ੁਲੀਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਜੇ ਐੱਮ ਐੱਸ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕੋਨੇਡਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲਵਾਇਆ

ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ (ਮਨੀ ਸਿੰਗਲਾ)-ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੰਨੀ ਪੁੱਖੀ ਸੰਸਥਾ ਜੇ ਐੱਮ ਐੱਸ. ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮਾੜੀ ਮੁਸਤਫਾ ਦਾ ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਰਵਿਜ਼ਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੇ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਬੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕੋਨੇਡਾ ਦਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਗਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਲਦ ਜੇ ਐੱਮ ਐੱਸ. ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਨੇਡਾ ਦਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਹੋਇਓ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭੇਖ ਹੇਠ ਪੁੱਖੀ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਵੀਜ਼ਾ, ਸਪਾਉਂਜ ਓਪਨ ਰਸ਼ਕ ਯਮੀਨ, ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਗਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁਮਣ ਜਾਣ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਉਡਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਸਥਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰੋ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਲਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਚਾਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿੱਦਿਅਕ ਟੂਰ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ (ਡਫ਼ਪਾਲ ਭੁੱਲਰ)-ਸਾਥਨਕ ਦੁਆਰੇਆਣਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉੱਚਾ ਚਰ. ' ਦੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਟੂਰ 'ਤੇ ਗਏ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ ਮੋਹਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਖਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਕਿਸਮਤ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸੰਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੀਰਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਕ ਗੱਲ ਨੁਕਤੰਤਾਰ ਸਮਝਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ (ਉਦਾਹਰਣਾਂ) ਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ, ਵਿਲਾਮ-ਨਾਟਕਾਂ-ਅਖਬਾਰ-ਰਸਾਲਿਆਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 6 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਣ, ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝਣ, ਨਨਾਣਾ ਬਖਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੇ ਫਰੋਰਚ ਰਸ਼ਕ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਨਾ ਦੇਖਣ, ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਭਾਈ ਲਾਲ ਦੀ ਬਗੀਚੀ, ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ ਵਧਾਨਾ ਵਰਗੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਥਾਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਵੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ 100 ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਦੇਖਦੇ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘੱਟਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੰਘ ਗਿਆ।

ਵੇਟਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ

ਬੰਧਨੀ ਕਲਾਂ (ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ)-ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਰੇ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਫੂਨੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਲਜ਼ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਰੋਕ ਲਗਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਿਣਾ ਸੱਚ ਪਰ ਕਰਨਾ ਆਪਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਵੇਟਾਂ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 6635 ਅਧਿਯਾਪਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਹੁਲ ਗੋਇਲ, ਵੈਭਵ ਗੋਇਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਖੇਮਰਾਜ, ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂਵਾਰ ਤੱਕ ਤਨਖਾਹ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਦਫਤਰ ਤੇ ਬਲਾਕ ਦਫਤਰ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਵੇਟਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣਗੇ : ਹੈਪੀ ਗਰਗ

ਪੂਰੀ (ਮੰਜਿਤ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੰਗੂ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ)-ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਹਲਕਾ ਉਪ ਮੀਡੀਆ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਐਡ

ਚੇਤਨਾ ਪਰਖ ਪੀਥਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਗੁਰੂ (ਨਵੰਤਰ ਸ੍ਰੋਤ) ਪਿਲਾ ਮਾਣੁਕੇ ਤੋਂ ਕਾਰਾਗਸ ਦੇ ਬਲਾਕ ਸੋਮਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗੁਰਗਿਰਾਏ ਸਿੰਘ ਬਿੰਟੂ ਨੇ ਅਪਣੀਆਂ ਚੋਣ ਸਰਗਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਫਿਰਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਿੰਟੂ ਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਂਥਾ ਵਾਂਗਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲੜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਜਿੱਤ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਇਹ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਕਾਰਾਗਰ ਪਰਾਈਡਮਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਲਿਆ ਕੇ ਪਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਰਾਗਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹੋਵੇ ਸੀ ਪੰਥ ਤੋਂ ਵਿਵਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੱਸ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਿਲਗਾਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਸਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਹੱਸਿਆ ਹੋ ਕੇਨੂੰ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਬਾਜ਼ ਦਿਆ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਮਾਨਮਾਨ ਕੇ ਕੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਕਸੇ ਕਦਮ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਹ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰਾਗਿਸ਼ ਮੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਹੀ ਪੰਥ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਬਲਸੀਨੀ ਸਿੰਘ ਵੰਡੀ, ਦਿਵਸਰੀਨੀ ਸਿੰਘ ਬਾਲਾ, ਦਲਵੀਰ ਰਿਥੂ ਪੰਚ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਚ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੰਚ, ਜੱਸਾ ਪੰਚ, ਬੂਟਾ ਸ੍ਰੋਤ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਪਿਰਤਾ, ਛੱਤੀ ਪੰਚ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਰੋਵਲਸਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲਾਲ, ਕਰਨਵੀਰ ਯੂ ਪੀ ਵਾਲੇ, ਹਾਮਰ ਸ੍ਰੋਤ, ਅੰਬਾ ਸ੍ਰੋਤ, ਕੁਲਪੀਤੀ ਦਿਵਲ ਤੇ ਸਾਸਰਤ ਸਤਿਨਾਮ ਅੰਬਾ ਗੱਲ ਮਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ

12 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲਈਆਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ

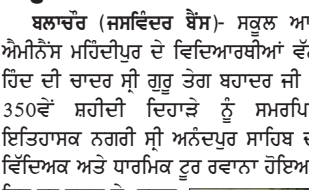
ਫਗਵਾੜਾ (ਡਾ. ਅਮਨ)- ਫਗਵਾੜਾ ਹਲਕੇ ਅਧੀਨ ਦੇ 17 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਆਲਾਨ ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਸਮੂਹ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ 20 ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ 99 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 2 ਹੱਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅੱਜ 12 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾਮ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹੁਣ ਕੁੱਲ 85 ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਚ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ

ਟਿੱਪਰ ਨੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਟੱਕਰ

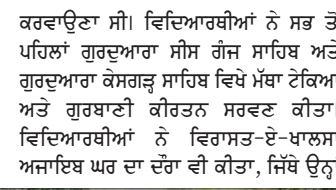

ਫਿਲੌਰ (ਨਿਕਲਾ)- ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫਿਲੌਰ ਬਾਈਪਾਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਰ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਕੇ ਘੜੀਦਾ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਦਾ ਬਚਾ ਕਿਹਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਅਸੀਸ ਵਾਸੀ ਸਲੋਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਲੋਪ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਲੌਰ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਰ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਾਰ ਕਾਬੀ ਹੁਰ ਚੁੱਕ ਘੜੀਦਾ ਲੈ ਗਿਆ। ਕਾਰ ਭਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ। ਟਿੱਪਰ ਚਾਲਕ ਮੌਤ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਸਾਰ ਸ਼ਕਤ ਸੁਰੀਆ ਫੋਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਬਾਣੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਨ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਕੇ ਟੈਰੇਫਿਲ ਕਰਵਾਇਆ।

ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ

ਬਲਾਚੌਰ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੈਸ)- ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਮਹਿੰਦੀਪੁਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਗਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਖਾਲਸਾ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਗੌਰਵਮਈ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਬਰਤਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟੂਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮਨੁੱਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ : ਨੂਰਪੁਰੀ

ਜਲੰਧਰ (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਾਪਾ)- ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਵਾਦ ਬਜਾਇ ਬੋਗਮਪੁਰਾ ਵਜਾਏ ਦੇ ਸੱਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰੀਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪਿੱਛੇ ਜਮਸ਼ੇਰ ਖਾਸ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਸਾਥੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਹਿਸੀਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਕਾਬਜ਼ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਮਨੁੱਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ, ਸੰਪਰਕਾਂ ਨਾਲ ਬਣਵਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬਰਤਨ ਕਰਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਾਟਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਿਤਵਾਣੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਜੈ, ਜ਼ਿੰਦੇ ਗਿੱਲ, ਬਿਦਰ ਮਹਿਮਦ ਪੁਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਬਲਵੀਰ ਬਿੱਲਾ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਖੂਨਦਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 75 ਯੂਨਿਟ ਖੂਨ ਦਾਨ

ਬਲਾਚੌਰ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੈਸ)- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ 350 ਸਾਲਾ ਸਮਰਪਣ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੀ ਸਭ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬਲਾਚੌਰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੰਤ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਮੌਜੇਰੀਅਲ ਹਸਪਤਾਲ ਪਿੰਡ ਗੜ੍ਹੀ ਕਾਨੂੰਗੋਆਂ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਪੰਜਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਖੂਨਦਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 75 ਯੂਨਿਟ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮੂਹਿਕ ਖੂਨਦਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਬੰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੂਨਦਾਨ ਨੂੰ ਮਾਨ ਦਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੂਨਦਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਖੂਨ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਜਨੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਸੀ ਏ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਪੈਨੀ ਖਟਾਣਾ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲਕੜਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸੈਨਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਲਬਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਖੂਨਦਾਨੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਟੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ

ਮੋਹਣਪਾਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗਰਾਲ) ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਮਾਰਕ ਸਕੂਲ ਪਥਰਾਲਾ ਦੇ 45 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮਪੁਰੀ ਪਿੰਡ ਖੇਡਾ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਬੀਬੀ ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਕੋਟੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਿਰਧੇ ਦੇਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁਰਤ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਇੰਚਾਰਜ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰਾਜ ਰਾਣੀ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ, ਬੀਬੀ ਉਸ਼ਾ ਰਾਣੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

19ਵਾਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਹਾਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਅੱਜ ਤੋਂ

ਜਲੰਧਰ (ਕੋਲੀ ਐਲਬਰਟ)- 19ਵਾਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਹਾਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ (ਅੰਡਰ 19 ਲੜਕੇ) ਫਾਗ ਮਾਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਕੰਪ 7 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ 14 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਉਲੰਪੀਅਨ ਸੁਰਜੀਤ ਹਾਰੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹਰਬਜਨ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨਾਕ ਆਊਟ ਕਮ ਲੀਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ 1.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਗਦ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਕੰਪ ਜਦਕਿ ਉਪ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਗਦ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ 80000 ਰੁਪਏ ਨਗਦ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ 60000 ਰੁਪਏ ਨਗਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬੇਤਰੀਨ ਖਿਡਾਰੀ ਆਲਾਨ ਜਾਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਗ, ਬੂਟ ਅਤੇ ਟਰਾਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁ. ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਅੱਜ

ਜੇਜੇ ਦੋਆਬਾ (ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੰਗੋਵਾਲ) ਪੰਨ-ਪੰਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਗੁਰਤਾਰੀ ਹੋਣੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀਪੁਰ ਪੈਂਟ ਘੋਸ਼ਾ ਨਗਰੀਆਂ, ਬਾਬਾ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਚੋਖ ਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਬੁੰਗੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੁੰਗਾ ਸਾਹਿਬ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿਖੇ 7 ਦਸੰਬਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਤ ਮਾਤਾ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਆਮੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਾਰਮਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤਮਾਰਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਿਆਨੀ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਹੋਂਡ ਗੰਗੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਜੋਤੀ ਸੁਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਚਿਤਰਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਰੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਵੀਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਕੜਾ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸੰਗੀਤ ਵਿਦਿਆਲੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ (ਦੀਪੀ ਵਾਲੇ) ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਗੇ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਲੰਗਰ ਵਡਤਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਸੇਵਕ ਜਥਾ ਪਿੰਡ ਸਾਧਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੰਡਾ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਬਸਤੀ ਖੇਡ ਜਲੰਧਰ (ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੰਡਾ ਦੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ 'ਤੇ ਇਟਰਨੈਲਨ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਡੀ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਛਿੱਦਾ, ਜੋਸ਼ੀ ਬੀ. ਕੇ. ਐਸ ਮੱਖਣ, ਸੋਲੀਆ, ਪੰਨਾ ਭੁਮੇਵਾਲ, ਸੁੱਚਾ ਰੰਗੀਲਾ, ਲੌਚਪਤ ਸਿੰਘ ਯੂਨੇਪੁਰੀ, ਦੀਪਕ ਰੰਜ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਲਹੌਰੀਆ, ਸੋਨੂੰ ਸਿੱਧੂ, ਸੋਨੂੰ ਸਹੋਤਾ, ਜੱਸਾ ਫਤਿਹਪੁਰੀਆ, ਜਗਤਾਰ ਤਾਰੀ, ਜਸਵੀਰ ਸੀਰਾ ਆਦਿ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਗਹਿਰੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਿਥੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਉਥੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਵੀ ਲਿਖੇ ਪੈਂਨਾਵਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਗਾਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਮਿਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਾਹਿਬ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਿੰਡ ਢੰਡਾ (ਨੇੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਤੀਰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਜੰਡੂਸਿੰਘਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਤੀਰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਜੰਡੂ ਸਿੰਘਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਜੋ ਕਿ 27 ਦਸੰਬਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਸਰਹੰਦ) ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਹੱਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 5 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ

ਨਵੇਂ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਿਆ

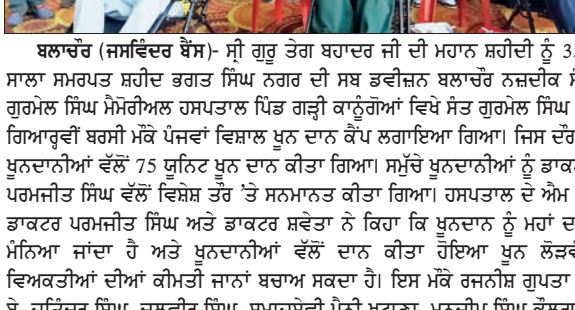
ਮਾਹਿਲਪੁਰ (ਸ਼ਕਰੀ)- ਬਾਣਾ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਸੱਚ ਇਸਪੋਰਟਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ ਮੰਗ ਰਹੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸਬੰਧੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਹਿਮ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਮੇਨ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬਾਣਾ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬਣੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਬੰਦੋਬਤ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਧੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਆੜਿਆਂ ਤੋਂ ਖੜੇ ਭੁੱਡ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੱਚੀ ਇਤਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲ ਸਕੇ।

ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਆਰਮੀ ਵੱਲੋਂ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ

ਬਾਹੋਰ (ਗਿਆਨ ਸੈਦਪੁਰੀ) ਡਾ. ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਆਰਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੌਢੇਵਾਲ ਅਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਤਰਨਾ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਬੀ ਆਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਪ੍ਰੀ ਨਿਰਵਾਣ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਮਲੀਆਂ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਸਾਹੋਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਗਾਮਗੜੀਆ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਉੱਚ ਦਮਾਲਤੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ, ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਵ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ। ਆਰਮੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਛੇਵੇਂ ਜੰਡੂਸਿੰਘਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

2026 ਵਿੱਚ ਜੋ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਜੋ ਕਿ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਚਾਰ ਪੰਜ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ 5 ਜੂਨ ਤੋਂ 25 ਜੂਨ 2026 ਤੱਕ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਰੀਕ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰ ਜੋੜ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਮੈਂਬਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ਆਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੰਗਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਐਲ ਪੀ ਯੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ ਨੇ ਯੁਵਾ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ

ਜਲੰਧਰ (ਕੋਲੀ ਐਲਬਰਟ)- ਲਵਲੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਐਲਪੀਯੂ) ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ ਯਾਤਰੀ, ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਯੁਵਾ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਾਇਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ, ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਤਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਯਾਤਰਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਫੈਕਲਟੀ ਅਤੇ

ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 2025 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦਾ ਧਰਨਾ ਭਲਕੇ

ਨੰਗਲ (ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਰ)- ਇੱਥੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ, ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਦੇ ਜੱਦੋ 'ਤੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦਫਤਰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ 2025 ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਬੀਜ ਬਿੱਲ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਬੀਜ ਨਹੀਂ ਬੀਜ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਰਤਨ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੋੜੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਵੱਲੋਂ ਸੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦਫਤਰਾਂ ਮੁਹਰੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਬੀਜ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਫੂਕੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨਤੀ ਹੈ ਕਿ 8 ਦਸੰਬਰ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 12 ਵਜੇ ਬਿਜਲੀ ਦਫਤਰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਗੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ ਜਾਣ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਲਪ, ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਰ, ਦਵਿੰਦਰ ਨੰਗਲੀ, ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਡ, ਹਰੀ ਚੰਦ ਗੋਰਲਣੀ, ਸੁਖੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਆਦਮਪੁਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦਾ ਨਾਂਅ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ : ਡਾ. ਚੌਢੇਵਾਲ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, (ਪੰਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਣਾ) ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਰਦ ਭੁੱਤ ਦੇ ਸ਼ੈਲਨ ਦੌਰਾਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਚੌਢੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਆਦਮਪੁਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਪਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਚੌਢੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 2026 ਤੋਂ 2027 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਬੁੱਝੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਮਨਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਬੁੱਝੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਜਲੰਧਰ (ਕੋਲੀ ਐਲਬਰਟ) ਲਵਲੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਐਲਪੀਯੂ) ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ ਯਾਤਰੀ, ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਯੁਵਾ ਭਾਸ਼ਣ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਾਇਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ, ਗਰੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਤਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਯਾਤਰਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਫੈਕਲਟੀ ਅਤੇ

ਸੰਘਵਾਲ 'ਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੰਗਲ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ

ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ) ਪਿੰਡ ਸੰਘਵਾਲ ਵਿਖੇ ਉੱਘੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਵ. ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ, ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਵ. ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਵ. ਸ਼ਿਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੰਗਲ ਪਹਿਲਵਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਚਾਲਾ ਪਰਵਾਰ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬਾ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਕੀਤਾ ਦੌਰਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ-ਕਮ-ਚੇਅਰਮੈਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਿੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ.-ਕਮ-ਸਕੱਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੀਰਜ

ਵੈਲਨੈਸ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ-ਵਾਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਵੀ ਇੰਡੀਆ ਯੋਜਨਾ-2025, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸਿਹਤ, ਪਰਵਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐੱਨ ਡੀ ਪੀ ਸੀ ਐਂਕਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ 13 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਲੰਗਟ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੇਬਲ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਹੇ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੈਡੀ

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ (ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 7 ਦਸੰਬਰ 2025

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

1939 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਇਜ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐੱਸ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਨੂੰ ਨੰਗਮੱਥਕ (ਮਦਰਾਸ) ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ, ਸੀ. ਐੱਸ. ਅਈਅਰ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, 30 ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ, 5 ਫੁੱਟ 7 ਇੰਚ ਲੰਮਾ, ਪਤਲਾ, ਗੋਲ ਚਿਹਰਾ, ਕਣਕਵੰਨਾ ਰੰਗ, ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਕੰਘੀ ਕੀਤੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਐੱਸ. ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਉਹ ਇੱਕ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਚਰਚਿਤ ਮਹਾਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰਮੰਗਲਮ, ਪੀ. ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਐੱਮ.ਆਰ. ਵੈਂਟਾਰਮਨ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਨਿਲ ਰਾਜੀਮਵਾਲੇ ਅਨੁਵਾਦ : ਐੱਮ ਐੱਸ ਭਾਟੀਆ

ਸੀ.ਐੱਸ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ।ਉਹ 16 ਜੁਲਾਈ, 1910 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੇਦਾਪੇਟ ਵਿਖੇ ਜਨਮੇ, ਤੇਜਾਵੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁੰਦਰਮ ਅਈਅਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਅਣਵੇਡੇ ਤੇਜਾਵੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਕੀਲਾਦੁਬਰਾਈ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਮਲ ਤੋਂ ਸੀ। ਸੀ.ਐੱਸ. ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ-ਵੇਲੋਰ ਦੇ ਵੂਰਹੀਸ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਸੀ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੈਜੀਡੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ 1928 ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਨੇਤਾ ਪੀ.ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਆਮਦ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 'ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਵਾਪਸ ਜਾਓ' ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਾਸ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ।ਐੱਚ. ਵੀ. ਕਾਸਬ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ।

ਸੀ.ਐੱਸ 1930 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਮਕ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਂਧੀ-ਇਰਿਵਨ ਪੈਕਟ (1931) ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐੱਸ. ਨੂੰ 1930 ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਤਾ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਮੁਸੀਬਤਾਂ' ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਲੀਓਲ ਕਾਲਜ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਐੱਮ ਏ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਗਾਂਧੀਵਾਦ ਅਤੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆ ਗਏ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਈ ਸੀ.ਐੱਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਸੀ ਅਰਬਿੰਦ ਦੀ ਗੈਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਘੋੜਸਾਹੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ।

ਆਕਸਫੋਰਡ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਐੱਸ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅਕਤੂਬਰ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿੱਛਾ ਨਾਲ ਸੀ.ਪੀ.ਜੀ.ਬੀ (ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਗ੍ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟੇਨ) ਦੇ ਅਭਿਵਾਰ 'ਡੇਲੀ ਵਰਕਰ' ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਆਰ.ਪੀ ਦੱਤ, ਕਲੇਮੇਂਸ ਦੱਤ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸੀ.ਪੀ.ਜੀ.ਬੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਜੀ.ਬੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਮੋਹਰੀ ਸੀ।

ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਗੋਲਮੇਸ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਈ ਲੰਡਨ

ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਇਨਸਾਨ ਸਪੱਸ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।ਫਿਰ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੁਦਰਤ ਅੱਗੇ ਬੇਬੇਸ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੈਕਿੰਡਾਂ ਦੇ ਝਟਕੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਾਈਸਟਚਰਚ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਪਰਵਾਰਕ ਪ੍ਰੇਰਾਮਾ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਫੈਲਿਆ ਕਿ ਉਹ 2010 ਵਿੱਚ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜੇ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 2011 ਨੂੰ ਇਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਭੂਚਾਲ ਆਇਆ। ਮੇਰੇ ਵੇਖਾਇਆ-ਵੇਖਾਇਆ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤਾੜ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਡਿੱਗ ਕੇ ਮਲਬੇ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਿਸੇ ਡਰਾਉਣੀ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੜਕਾਂ ਪਾਟ ਗਈਆਂ। ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ।ਕਰਾਈਸਟਚਰਚ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲੋਂ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ, ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਬਰੈੱਡਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ।6.3 ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵਾਲੇ ਇਸ ਭੂਚਾਲ ਵਿੱਚ 185 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ।ਅੱਜ ਵੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ-ਪਾਣੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਾਹੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਇੰਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਧਰਤੀ ਵਿਚਲੀਆਂ ਟੈਕਟੋਨਿਕ ਪਲੇਟਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂ ਖਿਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਊਰਜਾ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹਿੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਨਾ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਡੈਮ, ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਤੇਲ ਗੈਸ ਕੱਢਣਾ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਅਸਲ ਬਸਿੰਦੇ ਮਾਉਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੰਦ ਕਥਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਸਮਰ-ਅਸਮਾਨ (ਪਿਤਾ ਰੰਗੂ) ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ (ਪਾਪਾਤੂਆਨੂਕੋ) ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਰਾਉਮੋਕੋ, ਅਜੇ ਮਾਂ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ। ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ (ਅੰਡਰ ਵਰਲਡ) ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹਿੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਹਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 7 ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਵਾਲਾ ਭੂਚਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਐਤਵਾਰਤਾ

ਸੀ ਐੱਸ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ : ਦੱਖਣ 'ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ 'ਚੋਂ

ਵਿੱਚ ਸਨ। ਸੀ.ਐੱਸ. ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਲੈ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਮਿੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਬੋਸ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਏ।

ਭਾਰਤ ਵਾਪਸੀ 1933 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਿਆਮ, ਐੱਮ. ਸਿੰਗਾਰਾਵੇਲੂ, ਚੱਕਰਾਈ ਚੇਟੀਆਰ, ਕੇ.

ਮੁਰੁਗੇਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜੁਲਾਈ 1934 ਵਿੱਚ, ਉਹ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰ ਹੋਦਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਭੂਮੀਗਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਰਾਜਾ ਵਾਡੀਵੇਲੂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਸਿਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਦਲ ਕੇ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਪੱਖੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਲਸ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲਸ਼ੇਵਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਪੇਰੀਆਰ (ਈ.ਵੀ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਕਰ) ਦਾ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ, ਜੋ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਨੇਤਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਬਣ ਗਏ।

ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਉਣ

1986 ਵਿੱਚ ਆਈ. ਮਿਲਕਾਰਜੁਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐੱਸ. ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ : '1934-37 ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। 1937 ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁੱਪਤ ਬਹਿਸਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਸਰਕਲਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਚੋਂ ਰੋਡ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਕਰ ਖੜਾ ਕੀਤਾ। ਸੀ.ਐੱਸ ਨੇ ਸੀ.ਐੱਸ.ਪੀ (ਕਾਂਗਰਸ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ) ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। 'ਸਵੈ-ਮਾਣ' ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ.ਐੱਸ ਪੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ। ਸੂਬਾਈ ਸੀ.ਐੱਸ ਪੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 1936 ਵਿੱਚ ਸਲੇਮ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।

ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਵੰਬਰ 1937 ਵਿੱਚ ਪੀ. ਸੀ.ਐੱਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਐੱਸ.ਪੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਹ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਰਚਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਸੀ.ਐੱਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦਫਤਰ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ ਦੀ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1934 ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਭੂਮੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਐੱਮ. ਸਿੰਗਾਰਾਵੇਲੂ, ਅਮੀਰ ਹੋਦਰ ਖਾਨ, ਸੀ.ਐੱਸ. ਕੇ.ਭਸਿਆਮ, 'ਰੂਸ' ਮਾਨਿਕਮ, ਕਾਮਮਪਤੀ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ, ਵੀ.ਸੁਬੰਈਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੀ.ਐੱਸ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ

ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ।

ਆਰ.ਪੀ. ਦੱਤ ਅਤੇ ਬੇਨ ਬ੍ਰੈਡਲੀ ਨੇ 1936 ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ 'ਦੱਤ-ਬ੍ਰੈਡਲੀ ਬੀਸਿਸ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਦੱਤ-ਬ੍ਰੈਡਲੀ ਬੀਸਿਸ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਮਦਰਾਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਕੁਝ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੀ

ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ 1940 ਦਾ ਮਦਰਾਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੁੰਦਲਾਲ ਸਰਕਾਰ, ਸੀ.ਐੱਸ, ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰਮੰਗਲਮ, ਪੀ.ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ, ਐੱਸ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੋਰਲੇਯਨ, ਆਰ.ਉਮਾਨਾਥ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਜਗਨਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਪੀ ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਕੇ. ਭਸਿਆਮ ਅਯੋਗਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿਰੂਨੇਲਵਾਲੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵੀ ਸੀ। ਸੀ.ਐੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 1942 ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਿਹਾਈ ਉਪਰੰਤ ਸੀ.ਐੱਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਛੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਟੇਂਡ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰਾਓ ਅਤੇ ਪੀ.ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। (ਸੀ ਐੱਸ: 'ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ')

ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਸਦਕਾ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਵੰਡਣ, ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ 1943 ਦੇ ਮਹਾਨ ਬੰਗਾਲ ਅਕਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਭ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐੱਸ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਦੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸੀ ਐੱਸ ਨੇ 1946 ਦੇ ਰੋਇਲ ਇੰਡੀਅਨ ਨੇਵੀ ਵਿਦਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਦਮਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 1946 ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਨੇ ਵੀ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਸੈਂਟਰਲ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਲੇਬਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਬੇਬਈ ਵਿੱਚ ਬੋਰਿੰਗ ਪੁਲਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ

ਪੀ. ਜੀਵਨੰਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨੇਪੀਅਰ ਪਾਰਕ, ? (ਚਿਤਾਵਰੀਪੇਟ ਤੱਕ ਇੱਕ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ। ਉਸੇ ਰਾਤ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੀਅਲ ਟੋਡ ਯੂਨੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਆਮ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇੱਕ ਵੀ ਟਰਮ ਸ਼ੈੱਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ, ਬੱਸਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਟਿਪਲੀਕੇਨ, ਜਾਰਜ ਟਾਉਨ, ਮਾਈਲਾਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਪੇਰਾਮਬੁਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬੀ ਐੱਡ ਸੀ ਮਿੱਲ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਸੀ.ਐੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਸਨ। ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੱਡਬਿੱਲ ਛਾਪੇ, ਜੋ ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਬੀ.ਟੀ.ਆਰ ਪੀਰੀਅਡ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ

ਬੀ.ਟੀ.ਆਰ ਪੀਰੀਅਡ (1948-50) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨਾਸਾਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸੀ.ਐੱਸ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਬੀ.ਟੀ.ਆਰ ਲਾਈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਵੀ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। 1952 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐੱਸ. ਸੁਗਾਨਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਸੁਗਾਨਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੀ।ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਐੱਸ ਗੰਥੀਚੇਟੀਪਲਯਮ ਚਲੇ ਗਏ।

ਕੇ. ਮੁਰੁਗੇਸਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ

ਸੀ ਐੱਸ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਾ ਲਿਆ। 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਐੱਸ ਨੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਅਤੇ ਐੱਨ ਸੀ ਬੀ ਐੱਚ (ਨਿਊ ਜੈਚਰੀ ਬੁੱਕ ਗਾਊਸ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੱਡੀਜ਼ (ਆਈ ਐੱਸ ਆਈ ਐੱਸ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਸੀ ਐੱਸ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕੇ. ਮੁਰੁਗੇਸਨ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ 1930 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ 'ਸਿੰਗਾਰਾਵੇਲੂ : ਫਸਟ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇਨ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ' (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ ਪੀ ਐੱਚ ਦੁਆਰਾ 1975 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ।

ਸੀ ਐੱਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੰਮ ਸੀ 'ਐੱਮ ਪੀ ਟੀ ਆਚਾਰੀਆ : ਹਿਜ਼ ਲਾਈਫ ਐਂਡ ਟਾਈਮਜ਼' ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ। ਆਚਾਰੀਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਸੀ ਐੱਸ ਨੂੰ ਆਈ.ਸੀ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਆਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮਿਲੀ ਅਤੇ 'ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਸੀ ਪੀ ਆਈ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਮੇਤ ਆਚਾਰੀਆ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਐਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀ.ਐੱਨ. ਆਰਕਾਈਵਜ਼, ਐੱਨ.ਏ.ਆਈ, ਨਹਿਰੂ ਮੈਮੋਰੀਅਲ (ਤੀਨ ਮੂਰਤੀ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪੀ.ਸੀ. ਜੋਸ਼ੀ ਆਰਕਾਈਵਜ਼ ਅਤੇ ਪੂਣੇ ਦੀ ਕੇਸਰੀ-ਮਹਿੰਦਰਾ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਰਲੱਭ ਪਰਵਾਰਕ ਯਾਦਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ, ਜੋ 1995 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੀ ਐੱਸ ਨੇ ਅਮੀਰ ਹੋਦਰ ਖ਼ਾਨ ਦੇ 'ਡਿਸਕਵਰੀ ਆਫ਼ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ' ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਮਿਲ ਜਨਰਲ 'ਇੰਡੀਆ' ਵਿੱਚ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੀ.ਐੱਸ ਨੇ ਵੀ. ਸੂਬੀਆ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਭਾਰਤੀ ਦੇ 'ਇੰਡੀਆ' ਦੇ 1908-09 ਦੇ ਖੰਡ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵੀ ਤਮਿਲ ਲੇਖਕ ਪੀ. ਕੋਨੰਡਰਮਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜੋ ਪਾਂਡੀਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੀ ਐੱਸ ਨੇ ਦੋ-ਖੰਡਾਂ ਵਾਲੇ 'ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨਮ' ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਸੀ।

ਸੀ ਐੱਸ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸਕੱਚ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ' ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1998 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ (ਚੇਨਈ) ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਟੀ.ਐੱਨ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਅਈਅਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਤੇ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਦੁਆਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ 'ਸ਼ਿਰਮਦੇਵੀ ਗੁਰੂਕੁਲਮ' ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲਿਖੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਖੰਡ ਨਾਲ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ 'ਸਵਧਰਮ' ਵਿੱਚ ਲੱਭੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ

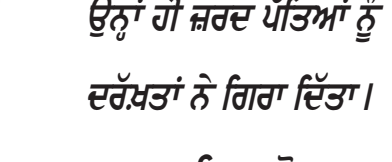
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਘੋਲ

ਦਿੱਤਾ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਵਿੱਚ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜ਼ਰਦ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ

ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੇ ਗਿਰਾ ਦਿੱਤਾ।

- ਸਿਮਰਜੋਤ ਮਾਨ

ਸ਼ਾਇਦ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਹਿਲਾ

ਭਾਰਤੀ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਆਰ. ਨੱਲਕੇਨੂ

ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਟਰੇਡ

ਯੂਨੀਅਨ ਨੇਤਾ ਬਿਰੂ ਵੀ. ਕਲਿਆਣਸੁੰਦਰਮ ਨੇ

ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ 'ਲੀਕਕਾ

ਸੰਨਿਆਸੀ' ਜਾਂ ਭੌਤਿਕਵਾਦੀ ਤਪੱਸਵੀ ਦੱਸਿਆ।

ਨੱਲਕੇਨੂ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵਰਣਨ ਸੀ ਐੱਸ

ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਸੀ।

1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤ

ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਗਲਾਸਨੇਸਟ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ,

ਸੀ ਐੱਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ

ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਸੁਖਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ

ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਣੀ ਹੋਵੇਗੀ : ‘ਤੂ ਡਾਲ-ਡਾਲ, ਮੈਂ ਪਾਤ-ਪਾਤ’ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਟਾਹੜੀ ਤੱਕ ਤੂੰ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਪੱਤੇ-ਪੱਤੇ ਤੱਕ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਤੇਰਾ ਪਿੰਡਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਂਗਾ, ਬਲਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅ ਲੜਾਉਣਾ ਪਵੇ, ਮਰਜ਼ੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਪੁਰਾਵਾਂਗਾ। ਇਹ ਕੁਝ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੇ ਕਹੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਦੀ ਨੌਨਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਤੇ ਕਦੀ ਜਲਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾ ਤੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ, ਉਸ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹਾ ਹਰ ਦਾਅ ਵਰਤਦੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲ ਵੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਗਰਾ ਦੀ ਮਾਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਇਦਾਂ ਦੇ ਦਾਅ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਦਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪਏ, ਪਰ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣ ਕੇ ਉਸੇ ਪੱਖ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਨਤੀਜਾ ਜੋ ਨਿਕਲਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਛੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਦੇਹਰੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਥ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਛੁੱਟ ਗਏ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕਈ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਬਨਾਮ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਿੱਦਾਂ ਉਹ ਸਿਰੇ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੇਲੇ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਦਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹਕੀਕੀ ਅਰਥ ਹੀ ਬਦਲਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਉਂਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਈ ਵਾਰ ਦੂਸਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਪੁਭਾਵ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਂਦਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੀ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹੁਕਮ ਲੋੜ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀ ਬਣਦੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਹੱਦ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਉਦਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਹੁਕਮ ਕਰ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨੁਕਸ ਗਿਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇੱਕ ਇਦਾਂ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਲਈ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਅੱਜ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦਾ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਪਰ ਓਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੇਸ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ ਮਿਲਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰੁਖ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੋਸ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਲਈ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਜੱਜ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਦਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਵਿੱਚ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੁਝੀ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਵੀ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ 2009 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰ ਨੇ ਤਜ਼ਾਬ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਲੇਖਾ ਕੇ ਵੀ ਕੁਝੀ ਵਿਚਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਗੇੜੇ ਕੱਢਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ

ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਹੋਸੀਅਤ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ।

ਗੱਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਾਅ ਖੇਡਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਹੋਏ ਹਨ, ਗੁਜਰਾਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇੱਕ

ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂੰ

ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪਰਵਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਫਰਾਡ ਦਾ ਕੇਸ ਖਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੜਪ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਵੰਨ-ਟਾਈਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ (ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ) ਦੀ ਨੀਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤਾਂ ਵੱਧ ਵੀ ਛੋਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੀ ਹੋਰ ਛੋਟ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਮੰਜਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਇਦਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੇ ਦਰਿਆ-ਦਿਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਡੋਪਾਲ ਗੈਸ ਕਾਂਡ ਦਾ ਕੇਸ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਬੇੜੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਓਦੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਓਦਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਟਰੱਕ ਵਾਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਜ਼ਰਾ ਰੁ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜ ਕੇ ਸੜਕ ਕੰਢੇ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਖਲਾਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਉਸ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਗੈਸ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਬਣਵਾਏ ਗਏ ਮੋਡੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੋਲਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਪਿਆ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ

ਉਹ ਜੱਜ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਬਾਂਡ ਰਾਹੀਂ ਫੰਡ ਦੇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਦੁੱਚਰ ਡਾਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਦੀ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਨੇ ਅਗਲਾ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਾਰਾ ਚਿੱਠਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਵੀ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਖੇਡ ਜਾਹਰ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੰਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲਈ ਫੰਡ ਵਸੂਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਖੇਡ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਓਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਕਾਰੀ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਸਿਰਫ਼ ਨਾਨਾ ਫਰਕ ਪਿਆ ਕਿ ਓਦੋਂ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਫੰਡ ਮਿਲਦੇ ਜਾਹਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਫੰਡ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮਸਾਂ ਸੱਤਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਫੰਡ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਇਕੱਲੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਜਿੰਨੇ ਮਿਲ ਗਏ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਲਾ ਸਖਤ ਚੁਕਮ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਬਿਲਕੁਲ ਤਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਦੇ ਕਾਬਲ ਮਾਮਲਾ ਗਵਰਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਕਮ ਕਰ ਕੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਈਲਾਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਾਂ ਤੇਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜ ਕੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਸਮੁੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਕਰਨ

ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਦਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਉਂਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗਵਰਨਰ ਵੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਫਤਵਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੌਣ ਦੱਸੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿੱਲ 2018 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਓਥੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿੱਲ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬੀਤੇ ਹਫਤੇ ਪਾਸ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਪੁੱਜਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਬਿੱਲ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲੇ ਖੁੱਜੇ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਲਾਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਕਤ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਤ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਬਹਾਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਖੁਦ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕੱਟਣ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ-ਮੂੱਢੇਂ ਥੋਲੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਓਸੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਦਿੱਖ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਦਾ ਦੀ ਬਣ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਾਫ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ‘ਤੂ ਡਾਲ-ਡਾਲ, ਮੈਂ ਪਾਤ-ਪਾਤ’ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਵੱਗ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਪੁਰਾਉਣ ਲਈ ਬਜ਼ਦ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਦੇ ਹਰਥੇ ਵਰਤਣਾ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨਾਪੁਸ਼ਟਵਾਰ ਸਥਿਤੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਾਰਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਡਾਢਾ ਅੱਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੱਥੀਂ ਪਾਲ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖੇ, ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਖੁਸ਼ਬੋ

‘ਜਿਸ ਬਾਗ ਦੇ ਰਾਖੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਪਾਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ’ ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਬਾਈ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੁਣ ਮੈਂ ਸੱਚਮੁੱਥ ਬੱਦਲ ਜਿਹਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਗੀਤ ਦੇ ਅਜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਅੰਗਮਈ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਾਕ ਸਹਿਜ-ਭਾਅ ਮੌਏ ਲਈ ਹੀ ਦੁਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਖੁਰਦਬੀਨੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੋਈ ਕਵੀ, ਗੀਤਕਾਰ ਜਾਂ ਲੇਖਕ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਰਚਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਰਚਨਾ ਦੀ ਰਚਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ

ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਦੇਖ ਨਾ ਹੋਵੇ-44 ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ

ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਰਚਨਾਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਰਚਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਉਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਵਾਦਚਾ ਤੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਅਸ਼ਵਥਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਈ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਰਚਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਆ ਬਾਰੇ ਮੁੱਲ ਸੋਚਣ ਲਗਦਾ ਹਾਂ। ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਸ ਗੀਤ ਦਾ ਮੁੱਖਭਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਪਲਾਨੀ ਅੰਤਰਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੀਤ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਧੂਰਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਅਗਨ ਕੁੰਡ ਦਾ ਕੁੰਡ ਦਾਦਾਰ’ ਦੇ ਪੰਨਾ 122 ‘ਤੇ ਦਰਜ ਅੱਜ ਵੀ ਅਧੂਰੀ ਅਸ਼ਵਥਾ ਵਿੱਚ ਉੱਥ ਦਾ ਉੱਥ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਗੀਤ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਅਧੂਰੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਲੇਖਕ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਦਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਚਨਾ ਕਦੀ ਵੀ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹੋ ਸੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਰਚਿ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਜੀਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ, ਇਸ ਸੋਚਦਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਹਜ਼ਾਰ ਟੂਈ ਨਿਕਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੁ ਲੀਆਂ-ਕੁਲੀਆਂ ਰੰਗੀਨ ਪੱਤੀਆਂ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਅ ਮਾਦਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਡਾ ਭਰਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇਹ ਰਚਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਓਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਥਰ ਤੇ ਮਿਥਿਆਸਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿਸਤੀ ਹਰ ਐਅ ਨੂੰ ਹੀ ਔਂਤਿਮ ਸੱਚ ਮੇਨ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਸਤਹਾਂ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਖੰਘ ਕਣਤਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਖੰਘ-ਜੁਕਾਮ ਆਮ ਹੋ ਰੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਨਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਗਰਦ-ਗੁਬਾਰ ਅਸਮਾਨੀ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਹੈ। ਓਧਰ ਵੀ ਗਰਦ-ਗੁਬਾਰ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਲੇ ਭੀੜਾਂ ਘੱਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਆਮ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੈ ? ਪਰ ਫਿਰ ਓਹੀ ਗੱਲ, ਇਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ? ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੀ ਜਾਂਦੀ ਪਹਾਲੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਿੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੇਤਿਆਂ ਦੀ ਚੰਗੇਰ ਨੂੰ ਫਰੋਲ ਕੇ ਦੇਖਿਓ ਭਾਅ ਜੀ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਸਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਗਾਫਰੀ ਦਿਹਾੜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਦਿਨ ਕਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੋਤੇ ਹੈ ? ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਜਾਣੇ ਜੁੱਤੀ, ਜੇ ਮਰੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮਰਾਹੋਂ। ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਮਨਗੇਰ, ਓਥੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸੀ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰੀਪਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਝਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਡੋਢ-ਦੋ ਜੋਂ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਵੇਚੋ-ਕੁਵੇਲੋ, ਰਾਤ-ਬ-ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਕੂੜੇ-ਕਰਕਟ ਨੂੰ ਲਿਫਾਢੇ ਵਿੱਚ ਤੁਨ ਕੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਕ ਦੇ ਕੋਨੇ, ਕਿਸੇ ਸਥਰ ਕਿਨਾਰੇ, ਵਿੱਚ-ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ

ਕਿਸੇ ਆਂਢੀ-ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟ ਆਵਾਂਗੇ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਆਪਣੇ ਮਨ ‘ਚ ਦੱਬੇ ਏਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਇੱਥੇ ਕਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕੋਈ ਦੇਖ ਰਿਹੇ ?

ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਯੁਪਿਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮਹਾਂ-ਪਰਤਾਪੀ ਪਾਂਡੂ ਤੇ ਕੰਕਵ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ? ਮੰਗੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਲਝ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਰਲ-ਗੰਡ ਕੀਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਰ ਹੋਵੇਗੇ ? ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਚੇਤੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ ਭਾਅ ਜੀ। ਦੋ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਕ੍ਰੋਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਵਿਵਿਆਂਗ ਦਿਹਾੜੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੁਣੇ ਫਿਗ। ਬਾਲ ਬਰੋਸੇ, ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਾ ਆਉਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤਾਇਆ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਕਥਾ ਛੋਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲੀ ਚੇਤਾ ਜੁੱਤਾ ਚਾਨਣ ਹੋਣ ਲਗਦਾ। ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਰੋਜ਼ਾ ਜਗਿਆ।

ਤਾਇਆ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਛੋਹੀ ਕਥਾ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ‘ਭਤੀਤ ਗੁਰੂ ਦਰੋਣ ਕੌਰਵ-ਪਾਂਡੂ ਅੱਖੜ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਪਾਣੀ ‘ਚ ਹਨ ? ਉਹ ਇੱਕ ਇੱਕ ਪਾਂਡੂ ਤੇ ਕੌਰਵ ਬਾਲ ਨੂੰ ਮੁਰਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਚੂੜਾ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਉਸ ਚੂੜੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਖ ਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਚੂੜਾ ਦੂਰ ਜਾਂਦੇ, ਕੋਈ ਲਈ ਇਹ ਗੀਤ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਧੂਰਾ ਹੈ। ਗਰਦਨ ਮਰੜ, ਗੁਰੂ ਦਰੋਣ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਆ ਫੜਾਉਣ। ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਦਰੋਣ ਉਸ ਦੀ ਬਾਲ ਖੁੱਪੀ ‘ਤੇ ਹੱਸ ਛੱਡਦਾ ਤੇ ਅਗਲੇ ਸਿਸ਼ ਵੱਲ ਚੜ੍ਹਦੇ ਲਗਦਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਯੁੱਪਿਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਪਰਖ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ‘ਤੇ ਪਰਖਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਲਿਆ। ਬਾਕੀ ਪਾਂਡੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਆਰਾ ਯੁਪਿਸ਼ਟਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮੁਰਗੀ ਦੇ ਜੁਜੇ ਨੂੰ ਉੱਥ ਦਾ ਉੱਥ ਹੀ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਲਿਆਇਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਰੋਂਡ ਖਾਣ ਕੁਦਰਤ ਤਾਂ ਦੇਖ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ ? ਓ ਮਾਈ ਗੋਡ। ਅਜਿਹਾ ਚਾਨਣ ਬਾਕੀ ਕੌਰਵ-ਪਾਂਡੂ ਬਾਲ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ? ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ? ਇਹ ਕਿਉਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਹੈਡੀਕੈਪਡ ਕਰਨੇ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਕੇ ?

ਹਾਂ ਸੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਚਾਨਣ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸੋਮਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪਾਬਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ ਪਹਾਲੀ ਸਾੜਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਕੌਣ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਾਲੀ ਸਾੜਨ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਹਾਊਸੋਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਚੇਤੇ ਦੀ ਚੰਗੇਰ ਫਰੋਲੇ ਮਾਨਿਆਵਗ। ਪਹਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕ-ਡਾਉਨ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਅਸਮਾਨ ਨੀਲਾ ਕਿਉਂ ਸੀ ? ਸੱਚ, ਜਦੋਂ ਆਵਾਜਾਈ, ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮੁੱਚਾ ਅਸਮਾਨ ਸਾਫ ਹੋ ਨੀਲੀ ਭਾਅ ਕਿਉਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ? ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਰਲ-ਗੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਨਾ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੱਛਾ, ਤਿੰਨ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹੈਡੀਕੈਪਡ ਭੇਅ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨਵਸ ਹੋਏ ਦਿਵਿਆਂਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿਵਿਆਂਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਾਬਨ-ਸੋਪੈਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਦਿਵਿਆਂਗ ਸੱਚ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਾਂਗੇ, ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਲਾਰ ਨਾਲ ਆਤੰਕਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੈਡੀਕੈਪਡ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਐਨ ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਬਾਈ ਦਲੇਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਗੀਤ ਦਾ ਅੰਤਰਾ ਛੋਹਿਆ ਹੈ, ‘ਅਸੀਂ ਰਾਤਾਂ ਮਰ ਮਰ ਕੱਟੀਆਂ ਨੇ/ ਖਪ ਖਪ ਕੇ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਹੇ/ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀਆਂ-ਬੰਧਾਨੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਕਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੇ/ ਕਲੀਆਂ ਦੇਣ ਦਿਲਾਸਾ ਆਈਆਂ ਰੇ ਨਾ ਭੇਵਰਿਆ ਰੇ/ ਮਿਲੀ ਸਾਨੂੰ ਪੰਣਾਂ ਤੋਂ ਕੰਨਸੋਆ’

ਸੰਬਾਧਿਲ : 98144-30874

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦੇ ਗਲਾਡਾ, ਗਮਾਡਾ, ਪੁੱਡਾ, ਮਗਰੋਂ ਗੈਲਅ ਅਸਟੇਟਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਜ਼ਰਖੇਜ ਭੋਇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਾਣ ਦੇ ਨਾੲਿ ਨੱਪਣ ਲਈ ਹਰ ਰਾਬੇ ਵਰਤਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਗਰ ਰੂਪ ‘ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਪਾਲਸੀ-2025’ ਸੀ/ਹੈ। ਦਰ-ਹਕੀਕਤ; ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾੲਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ, ਜ਼ਰਖੇਜ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੱਪ ਲੈਣ ਦੇ ਅਮਲ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਹਿਜ ਤਰ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਡਗਮਗਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ/ਹੈ, ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਚਿਤਰਣ, ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰਕ ‘ਚ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਵਿਜੈ ਬੇਬੇਲੀ ਨੇ ਬੜੇ ਭਾਵੁਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਦਰਭ, ਤੱਤ ਨਿਚੋੜ ਬਿਆਨਉਣ ਲਈ, ਦੋ ਹੋਰ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ।-ਸੰਪਾਦਕ

(4)

ਇਹ ਹੋਣੀ ਪਟਿਆਲੀਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਵਾਹ ‘ਮੋਲੀ-ਜੋਸ਼ੇ’ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਲਾਗੇ ਇੱਕ ਭੂਮੀ ਤੇ ਜਲ ਸੰਭਾਲ ਪੁੰਜੈਕਟ ਉਸਾਰਨ ਵੇਲੇ ਪਿਆ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ, ਮੇਰਾ ਮਹਿਕਮਾ ‘ਭੂਮੀ ਤੇ ਜਲ ਸੰਭਾਲ’ ਉਹਨਾਂ ਲਾਗੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਲ-ਵਹਿਣ ‘ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪੁੰਜੈਕਟ ਉਸਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਟੀਮ ਵਰਕ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਚੀ ਤਹਿਤ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਸਰਕ ਪੁੰਜੈਕਟ ਵਜੋਂ ਵੀ ਲਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੇਰਾ ਉੱਥੋਂ ਰੁਕਣਾ ਵੱ

ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਪੰਨੇ-288, ਮੁੱਲ : 200 ਰੁਪਏ (£ 5.00)
ਕੈਫ਼ੇ ਵਰਲਡ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ

‘ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ’ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਕਾਰਾਂ/ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਅਧਿਆਇ ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਖ਼ਿਰਤੀ/ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੀ ਅਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਐੱਮ.ਵਿਲ. ਕਰਨ, ਕੁਝ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ, ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਰੋਗੁਲਰ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਜ਼ਤ, ਮਾਣ, ਸਵੈਮਾਣ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸੁਹਿਰਦ, ਚੁਸਤ-ਦਰੁਸਤ, ਪਾਬੰਦ ਤੇ ਕਿੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧ ਪ੍ਰਾਪਿਅਪਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਛਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਤਲਸ਼ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਉਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

‘ਅਜੀਤ’ ਵਿੱਚ ‘ਦੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਮੀਖਿਆ’ ਕਾਲਮ (ਫਿਰ ਇਸ ਕਾਲਮ ਦਾ ਨਾਂਅ ‘ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਮੀਖਿਆ’ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰਜ਼ ਭੁੱਖ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਲਈ ਉਹ ਕੁਝ ਨਵਾਂ, ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ, ਕੁਝ ਹਟਵਾਂ ਲਿਖਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸੇ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ’ਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਸਮਤੁਲ/ਸਮੂਪ ਉਸਰਦੇ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਬੜੇ ਸੁਭਾਵਿਕ, ਸਪੱਸ਼ਟ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸਰਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਮਾਨਮ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਵਿੱਚ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਉੱਚੇਤਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।

ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਸੰਦ, ਨਾ-ਪਸੰਦ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਗੁਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੰਦਰਿ ਮੁਤਾਬਿਕ ਢਾਲਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ’ਤੇ ਇਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ

ਖ਼ਤਰਾ ਤਾਂ ਹੈ

(ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪੂਤ
ਪੰਨੇ : 220, ਮੁੱਲ : 395 ਰੁਪਏ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ

‘ਖ਼ਤਰਾ ਤਾਂ ਹੈ’ ਅਮਰੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪੂਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਸੁਰਜ ਹਾਰ ਗਿਆ ਹੈ’ ਨਾਮਕ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ ਉਹ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੂਜੇ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ’ਤੇ ਦਰਜ ਨਾਮਵਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ‘ਖ਼ਤਰਾ ਤਾਂ ਹੈ’ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਜਦ ਪਾਠਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਆਕਰਨਕ ਅਤੇ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਰਫ਼ਤਾਰ ਰੋਕੂ ਯੰਤਰ ਅਰਥਾਤ ਸਪੀਡ ਬਰੇਕਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵਾਕ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਵਾਕ ਬਣਤਰ ਵਾਂਗ ਕਰਨ ਕਾਰਕ ਅਧੀਨ ‘ਦੇ ਲਈ’, ‘ਦੇ ਬਾਰੇ’, ‘ਦੇ ਨਾਲ਼’ ਅਤੇ ‘ਦੇ ਉੱਤੇ’ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਕਾਰਕ ਵਰਤਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ‘ਲਈ’, ‘ਬਾਰੇ’, ‘ਨਾਲ਼’ ਅਤੇ ‘ਉੱਤੇ’ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ‘ਖ਼ਤਰਾ ਤਾਂ ਹੈ’ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਵੇਖੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਨੂੰ ‘ਦੇ’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਹੀ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਰਣਜੀਤ ਨੂੰ ਲਿਵਿੰਗ ਡੂਮ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੇ ਲਈ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਆਪ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਹੋਏ ਵਾਸ਼ਰੂਮ

ਬੇ- ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਸਫ਼ਰ (ਛੋਟਾ ਨਾਵਲ)

1ਵਾਕ (ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ)
ਪੰਨੇ -80, ਮੁੱਲ-150 ਰੁਪਏ
ਮਾਝਾ ਵਰਡਵਾਈਥ, ਅਮਿਤਸਰ

ਆਦਰਸ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲਕੀਰ ਦਾ ਫਕੀਰ ਬਣ ਜਾਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਜਕੜਣ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਨਾਵਲ ‘ਬੇ-ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਸਫ਼ਰ’ ਦਾ ਇਹ ਤੱਤਸਾਰ ਜੀਵਨ ਆਦਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੱਦਬੰਦੀਆਂ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣੀ ਸਿੱਟੇ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਬੇ- ਮੇਚਾ ਆਦਰਸ਼ ਜੀਵਨ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਧਕ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਤਰ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨਤਰਸ ਨੂੰ ਬੇ- ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਸਫ਼ਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਾਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਸਦੇ ਭਾਵੁਕਤਾ ਭਰਪੂਰ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ’ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾ ਦੁਖਾਉਣਾ ਉਸਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ । ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦਿਆਂ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁ -ਪ੍ਰਤਿਭਾਭਾਸ਼ੀਨੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਵਲ ਪਾਠ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜਦੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਗ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੁਣ ਲੋੜੋਂ ਵੱਧ ਨਰਮ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਲੇਖਕ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਦਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕੰਮ , ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਰਮ ਭੁਮੀ ਬਣੀ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਈ ਬਣਾ ਕੇ ਫੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੇਖਣ ਆਪਣੇ ਹੀ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚਲਾ ਆਦਰਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ’ਤੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪਵਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦੂਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੋਮੇਮਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਨਵੇਂ ਖ਼ੁਸ਼ਗਹੀ ਦਾ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਮੀਰੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਾਨਣ ਦੀ ਆਦਤ

ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰੀ ਤੇ ਸੁਹਜਮਈ ਵਰਣਾਤਮਕ ਪ੍ਰਵਚਨ

ਸਿੰਘ ਉਚੇਰੇ ਟੀਚੇ ਸਿੱਧ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪਨਪਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਕਈ ਧਰਾਤਲਾਂ ’ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

‘ਮੀਡੀਆ ਆਲੋਚਕ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ’ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਿਐਨ, ਅਧਿਆਪਨ, ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ, ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਵੇਖਣ, ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ’ਤੇ ਨਿਕਲਣ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ/ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੀਰਘ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚੋਂ ਸਫ਼ਟਕ ਹੋਏ ਬਿਰਤਾਂਤ/ਵਿਖਿਆਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਆਤਮਕਥਾ ਵਿੱਚ ਨੇਮਬੱਧ, ਸੰਤੁਲਿਤ, ਸਵੈ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ, ਕਾਮਯਾਬ, ਅਲੱਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਰ ਤੱਤ ਪੁਸਤੁਤ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਥਨ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਟੀਚੇ ਸਿੱਖਣ ਬਾਰੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਬਾਰੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨੇਮਬੱਧਤਾ ਬਾਰੇ, ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਯੋਗ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

‘ਜੀਵਨ ਭਰ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਖ਼ੁਦ ਲੜਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੌਰ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।’ (ਪੰਨਾ 22)

‘ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਦੌੜ ’ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ।’ (ਪੰਨਾ 22)

‘ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।’ (ਪੰਨਾ 23)

‘ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਂਦੇ-ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਸੋਚਦੇ ਹੋ, ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਕਰਦੇ ਹੋ, ਦੁਨੀਆ ਉਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।’ (ਪੰਨਾ 25)

ਲੇਖਕ ਦੇ ਕਹੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮੁੱਲਵਾਨ ਕਥਨ ਉਸ

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ

ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋਣ ਦੇ ਲਈ ਵੜ ਗਿਆ। ਵਾਸ਼ਰੂਮ ’ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਣਜੀਤ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਸੌਣੇ ’ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂਰ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। (ਪੰਨਾ 82)

ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਨੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ਼ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਮਨੋ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਦਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਮਠਾਹਰ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਜਦੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕਥਾਨਕ ਅਤੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਸਿਰਜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦ ਲਿਖਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਵੀ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ਼ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਜੁਗਤ ਅਧੀਨ ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਨਾਟਕ ਵਿਧਾ ਰੂਪ ਦੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਕਤਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸੰਵਾਦ ਸਮੇਂ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਅ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਸੰਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਸਮਝ ਆ ਜਾਣ ਨਾਲ਼ ਕਹਾਣੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦੀ

ਪੁਸਤਕ ਰੀਵਿਊ

ਪਾ ਚੁੱਕੀ ਪਵਨ ਉਸ ਤੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਏਨੀ ਦੂਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਬਤ ਤਲਾਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ’ਤੇ ਉਹ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਵੀ ਉਸਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਬਜੀਤ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਨੇੜਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਉਹ ਇਹ ਭੇਦ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਛੁਪਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਬਜੀਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਠਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ । ਉਸਦੀ ਇਹ ਸੋਚ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕਹਾਂ ਦੂਰ ਤੇ ਲੋੜੋਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਰਸ਼ਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਨਾਵਲ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਕੱਢ ਕੇ ਫਿਲਮੀ ਕਹਾਣੀ ਵਰਗੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਦੀ ਕੁਲੀਨ ਨਵਰੀਤ ਉਸ ਅੰਦਰਲੀ ਬਹੁ- ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੋਈ ਇਸ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਬਜੀਤ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਪਰ ਸਰਬਜੀਤ ਵੱਲੋਂ ਘਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ’ਤੇ ਉਸਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਚਾਹੇ ਇਹ ਨਾਵਲ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਲਾ ਕਹਾਣੀ ਰਸ ਇਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਣ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

- ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਹਾ

ਹਰ ਦਿਨ 24 ਘੰਟੇ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਈਏ

(ਵਾਰਤਕ)
ਆਰਨਲਡ ਬੇਨੇਟ
ਅਨੁਵਾਦਕ : ਅਨੁਧਾਰਾ ਰਾਣੀ
ਪੰਨੇ : 79, ਮੁੱਲ : 160 ਰੁਪਏ
ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ

ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿਖਣ ਢੰਗ, ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਸੋਚ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੱਲਕੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਹਰ ਦਿਨ 24 ਘੰਟੇ ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਈਏ’ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲਕਾਰ ਆਰਨਲਡ ਬੇਨੇਟ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਕ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਅਨੁਧਾਰਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਕੁਲ ਤੇਰਾਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵੈਕਸ

ਰਚਰਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ

ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਥਨ ਸੱਚੇ ਹਨ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ’ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਵਹਾਰਕ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਹਰੇਕ ਸਮੇਂ ਸਥਾਨ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵਡੇਰੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਲੇਖਕ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਮਿੱਥੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੇ ਕੁਝ ਗਵਾਉਣਾ ਵੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿਰਖ ਨਾ ਕਰਨ ਜਿਹੇ ਗੁਰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਲੀਨਤਾ, ਸੁਹਜਾਤਮਿਕਤਾ, ਨੇਮਬੱਧਤਾ, ਸੰਜਮਤਾ ਭਰਪੂਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਬੋਲ-ਚਾਲ, ਚਾਲ-ਢਾਲ, ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ, ਚੱਜ-ਆਚਾਰ ਆਦਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਗੂੜ੍ਹੇ ਤੇ ਹੱਢਣਯੋਗ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ, ਖੋੜਿਆਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ, ਖ਼ੁਸ਼ੀਬਤ ਦੇ ਕਠੌਰੇ ਵੇਲਿਆਂ, ਕਠਿਨਾਈਆਂ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਤਥਾਤਮਿਕ ਹਨ। ਕਿਧਰੇ-ਕਿਧਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰ੍ਹਿਆਂਬੱਧੀ ਲਗਾਤਰ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਤੇ ਨਿਸੰਗਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਅਮੋਲਵੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ.

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ

ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਜੁਗਤ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੋ ਅਗਲੇ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਉਤਮ ਦੇ ਮਾਪਦੰਦਾਂ ’ਤੇ ਪੂਰੀ ਉਤਰੇਗੀ।

ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗ਼ਿਸ਼ਤਾ-ਨਾਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸਾਂਝਾਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਸ਼ਰੂਪ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਟਕਰਾਅ, ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਚੰਡਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਛੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਛੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ਖ਼ਤਰਾ ਤਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਭਿਓ, ਵੇ

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੰਦੀ ਵੇਖੋ ਵਿਅਸਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਾਗ਼ਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਬੜਾ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਦੀ ਘੰਟੇ ਰੁੱਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਥੇ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਤਣਾਓ ਵਰਗੀਆਂ ਅਲਾਪਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਆਏ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਚਮਤਕਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਟਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਛੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਗਤ ਵੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣਾ, ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਨਿੱਬੜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਲਈ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵਧਾਈ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਅਤੇ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਹੈ।

- ਤੇਜਿੰਦਰ ਚੰਡੇਹੋਕ

ਕਾਲ ਨਾਚ

(ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ)
ਕਵੀ-ਪਰਮਜੀਤ ਸੋਹਲ
ਪੰਨੇ-135, ਕੀਮਤ-150
ਗੋਰਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

‘ਕਾਲ ਨਾਚ’ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸੋਹਲ ਦੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਓਨਮ, ਕਾਇਆ, ਪੈਂਟਾਂ ਸਤਲੁਜ ਕੋਲ ਦੀਆਂ, ਨੀਸਾਣੂ, ਝੱਕਾਂ, ਕਾਗਦੂ, ਵਿਸਮਾਦ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ‘ਕਾਲ ਨਾਚ’ ਉਸ ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਗੋਰਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ 25 ਸਾਲਾ ਮੁਇਆਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਹਸੇਨ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਮਲਬੇ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜੂਝਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸ਼ੈਮੀਨਾਰਾਂ/ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਬਾਪੂਬੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਤਵ ਹਿੱਤ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੋਚਾਂ, ਅਕੈਡਮੀਆਂ, ਸੰਥਾਂ, ਟਰੱਸਟਾਂ, ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹੰਸੇਲਾ ਤਾਂ ਵਧਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸਾਂ, ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਜਾਂ ਹੋ

ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਲਣੀ

ਐਥਟਸਵੋਰਥ (ਬੀ. ਸੀ.) : ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ 'ਚਾਏ ਵਾਲਾ ਆਡ ਲੰਡਨ' ਵਿਖੇ ਚਾਰ ਦੀਆਂ ਚੁਸਕੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ 'ਢਾਗਾਂ' ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਲਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮੌਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਉੱਘੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ 'ਢਾਗਾਂ' ਸਾਹਿਤ

ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ, 'ਡਲਿਵਰੀ ਮੈਨ' ਨੂੰ 'ਫ਼ਾਈਨਲਿਸਟ' ਲਈ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕਹਾਣੀ ਪੁਰਸਕਾਰ 2025 (ਸਰਵਉਤਮ ਪੁਸਤਕ) ਵੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਢਾਗਾਂ ਇਨਾਮ 'ਚ ਕੀਮਤੀ ਟਰਾਫੀ ਸਮੇਤ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਢਾਗਾਂ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਗਮ ਚ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਥਟਸਵੋਰਥ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਢਾਗਾਂ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣ 'ਤੇ 'ਡਲਿਵਰੀ ਮੈਨ' ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਬਤੌਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਮੇਰੀ ਪਛਾਣ ਗੁਜ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ, ਜਸਵੀਰ ਮਾਹਲ, ਸ਼ੋਲੀ ਤੇਜਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਪੂਰੀ, ਸਰਬਜੀਤ ਹੁਦਾਲ ਨੇ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉੱਪਰ ਭਰਵੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ।

ਬਰਨਾਲਾ : ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਦਾ 'ਮਾਤਾ' ਤੇਜ਼ ਕੰਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਰੰਗ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਾਲਾਨਾ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ 'ਮਾਤਾ' ਤੇਜ਼ ਕੰਮ ਸੰਘਣਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ' ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਡੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਅੱਗੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਸਿਰਫ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਸ ਅਤੇ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਰਕ, ਡਾ. ਤਰਸਪਾਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਰਾਮ ਪਾਲ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ

ਨੇ ਅਜੋਕੀ ਨਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕਾਲਜਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੋਣੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ, ਪ੍ਰਿੰ. ਦਰਸ਼ਨ ਚੀਮਾ, ਡਾ. ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ, ਹਾਕਮ ਰੁਜ਼ੋਕੇ, ਰਜਿੰਦਰ ਸ਼ੰਕੀ, ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਮੁਸਾਫਿਰ, ਜਗਜੀਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੱਪੋਰ, ਡਾ. ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਪ੍ਰੋ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿਕਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਹਰਮੀਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸਤੱਜ, ਸੰਮ ਪਾਲ ਹੀਰਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੌਕੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਡਾ. ਤਰਸਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਨਿਭਾਇਆ।

ਮਨਜੀਤ ਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ‘ਅਸੀਂ ਹਾਰੇ ਨਹੀਂ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਫਰੀਦਕੋਟ : ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫ਼ਸਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਮਨਜੀਤ ਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਮਰਹੂਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਅਸੀਂ ਹਾਰੇ ਨਹੀਂ’ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਨਾਮਵਰ ਵਿਅੰਗਕਾਰ, ਨਾਵਲਕਾਰ ਕੇ ਐੱਲ ਗੁਰਗ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਗੁਰਤੇਜ ਕੋਹਾਵਾਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਗੁਰਸੇਵਕ ਲੰਬੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੰਚ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਗੁਰਮੀਤ ਕਵਿਅਾਲਵ ਨੇ ਮਨਜੀਤ ਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੇ ਪੰਪਰ ‘ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤੀ ਸੰਵੇਦਨਾ’ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣਵੇਂ ਅੰਸ਼ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਮੀਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਮੁਹਾਜ਼ਰ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਚਿਰਾ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਗੁਰਤੇਜ ਕੋਹਾਵਾਲਾ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਮੰਚ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਵਰਗੇ ਸਮਰੱਥ ਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਉਹਦਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ

ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਉਂ ਹੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਸੇਵਕ ਲੰਬੀ ਨੇ ਸਾਬੀ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਨੀਤ

ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ ਨੇ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ। ਮੰਚ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧਰਮਕੋਟ, ਸੋਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਘਾ, ਸਕੱਤਰ ਧਾਮੀ ਗਿੱਲ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਦੀਪ ਰਖਦਾ, ਸੋਨੀ ਮੋਗਾ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸ਼ੇਰ ਜੰਗ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਧਰਮਕੋਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਬੁੱਤਲਾ ਜੰਗ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਫ਼ਸਰ ਰੰਗਾ ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਨੇ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਜੋਕੀ ਪੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਾਬੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਖਿਆ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਰਿਟਾਇਰਡ ਟੀਚਰਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪਰਵਾਰ ਮਿਲਨ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਿੰ. ਦੇਸ਼ ਬੀਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ...’ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰ. ਦੇਸ਼ ਬੀਰ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰ-ਪੱਤਰਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛਪਦੇ ਹਰ ਸੈਂਕੜੇ ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਨਿਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣਵੇਂ 68 ਨਿਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਬਾਈ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਗੁਰਜੱਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰ. ਦੇਸ਼ ਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਠਿਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਿੰ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਟਾਂਡਾ) ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ 75,80 ਤੇ 85 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰ. ਦੇਸ਼ ਬੀਰ ਦੀ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੱਸਿਆ। ਪੁਸਤਕ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਮਦਨ ਵੀਰਾ, ਪ੍ਰਿੰ. ਪ੍ਰਤਾਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ, ਪ੍ਰਿੰ. ਪਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਿੰ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰਿੰ. ਦੇਸ਼ ਬੀਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਨਿਬੰਧਾਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਬਾਰੇ ਤੇ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੜ੍ਹਨ, ਚੰਗੀਆਂ ਲੱਗਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੇ ਪਲ ਵੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹਨ। ਡਾ. ਗੁਰਜੱਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਕਲਾ ਦੀ ਉੱਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭ ਫਿੱਟਾਵਾਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਕੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ। ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪਹਿਲਾ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਨੂੰ

ਬਠਿੰਡਾ : ਸਥਾਨਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਭਰਵੀਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਾਲਾ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ‘ਪਹਿਲਾ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਲਈ ਮਰਹੂਮ ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਾਬਕਾ ਪੀ ਸੀ ਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਬਣਾ ਨੀਲਮ ਰਾਣੀ, ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਗੁਰਦੇਵ ਖੱਖਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਪੋੜਾ ਸਨ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਣਜੀਤ ਗੋਹੰਵਾ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਗੀਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਦੇਵਦਾਸ ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਪੋੜਾ ਨੇ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਗਸਤੀਬੀਰ ਨੇ ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ‘ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਰਨੈਲ -ਕਾਮਰੇਡ ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ’ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਲ, ਸਨਮਾਨ ਚਿੱਠੀ ਅਤੇ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਕਤਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡਾ. ਸੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਨੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਦ, ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਵੀ ਹਾਹਿਨ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਾ ਗ਼ਾਲਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿੰਦਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਭਾਈਰੂਪਾ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬੁੱਕ ਸੈਂਟਰ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਸ ਪਿੱਠੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਠਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਦੇਵ ਅਰਬੀ ਨੇ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸਾਬੀ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਟਵੰਡਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਮੇਰਾ ਕੌਮਕਾਲੀ ਸਾਥੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਵਚਨ ਅਫ਼ਸਰ ਸਨ। ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਥਵਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਇਨਸਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੇ ਸੀ ਪਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਭਾਈਰੂਪਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਰਿਹਾ ਤੇ ਸਾਥੀ, ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਆਗੂ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸਤ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ ਦੀ ਖੋਜ ਪੁਸਤਕ ‘ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਜੱਗਾ ਸੂਰਮਾ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਲੁਧਿਆਣਾ : (ਮੈਰੀਲੈਂਡ) ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਖੋਜੀ ਵਿਦਵਾਨ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ ਦੀ ਸੱਜਰੀ ਖੋਜ ਪੁਸਤਕ ‘ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਜੱਗਾ ਸੂਰਮਾ’ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਾਸਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਦਿਆਂ ਬੇਕਰਜ਼ਰੀਲਡ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਉਸਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਦੇਸੀ ਧਰਤੀਆਂ ਤੇ ਵੱਸਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਸਾਡੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਿਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ ਦੀ ਸੱਜਰੀ ਖੋਜ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਜੱਗਾ ਸੂਰਮਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਵਿਰਾਸਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੱਗਾ ਸੂਰਮਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਣਖੀਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਜਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖ਼ੂਨੀ ਸਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਹੰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ ਹੈ। ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗੀ

ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕੂ ਕਹਿ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਗ਼ੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ (ਮੈਰੀਲੈਂਡ) ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਜੱਗਾ ਸੂਰਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੂਲ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸੋਮਿਆਂ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ ਦੀ ਥਾਂ ਜੱਗਾ ਸੂਰਮਾ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖ ਕੇ ਜੰਗੇ ਦੀ ਹੀ ਰੇਸ਼ਮ ਕੱਟ ਦਾ ਉਲਾਂਭਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਸਗੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਭੁਲੇਖੇ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਗੋਂ (ਕੈਨੇਡਾ) ਅਤੇ ਹਰਵਾਇਟ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੱਧਰਕਾਰ ਡਾ. ਕੇ ਟਰਬਨੇਟਰਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਗੀਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਰਾਸਤ ਹਰ ਸਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਬੇਕਰਜ਼ਰੀਲਡ, ਉੱਘੇ ਡੇਅਰੀ ਵਾਰਮਰ ਦਮਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੱਕ ਕਲਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ), ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਮੋਹੀ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਬਰੋਥੇ ‘ਚੋਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ
30 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ‘ਐਤਵਾਰਤਾ’ ‘ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰੀਤ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਾਹਿਤਉਤਸਵ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਤਸਵ ‘ਚ 130 ਸਟਾਲ ਲੱਗਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਚ ਰਿਕਾਰਡ ਰਾਵਿੰਘ ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਦੀ ਰੂਹ ਫੌਂਦ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਧਾਈ ਦੇ ਠੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਇਹ ਸੁਹਿਰਦ ਯਤਨ ਕੀਤੇ।

ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਲਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਤਸਵ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਿਜੀਟਲ ਸਮੇਂ

ਵਿਚ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਨਾਵਲਕਾਰ ਸਦਾਦ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਨੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਚੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਿਖਿਆ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਸੋਧ ਵੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ ਨੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਵਿਛੜੇ ਤੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਦ ਤੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਬਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੇ ਦਲਬਦਲੂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੌਖਿਕਪ੍ਰਸਤ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤਾਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਰਸੀ ਹੋਥ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਮੌਸਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸੰਸਰਜਨਮਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ।

- ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ

ਆਉਂਦੇ ਐਤਵਾਰਤਾ ‘ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਸ਼ਾਕਿਰ ਅਲੀ ਖਾਨ : ਅਨਿਲ ਰਾਜੀਮਵਾਲੇ

ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਕੰਢੇ ਵਸਾਇਆ ਨਗਰ ਚੱਕ ਨਾਨਕੀ : ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਸੂਲਪੁਰ

‘ਲਾਲ ਰੱਤਾ’ : ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਫੋਕਸ) ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਰਾ

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਸਮਕਾਲ

---- ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ----

ਘੁਮੱਕੜਨਾਮਾ : ਅੰਕ ਪੰਜ

ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ੌਕੀਨ ਘੁਮੱਕੜ ਦੇਸਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ‘ਘੁਮੱਕੜਨਾਮਾ’ ਛਿਮਾਰੀ ਰਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਦਿਖ ਤੇ ਕਿਤਾਬੀ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਕ ‘ਚ ਰੱਚਕ ਸਮਗਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਥਲੇ ਅੰਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮਾਨਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਕ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਪੂਰਵੀ ਟੋਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਏਸ਼ੀਆ ਬਾਰੇ ਦਿਲਚਸਪ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਪਾਪੜਾ (ਸਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਸਕੰਮ), ਸੁਰੀਕਾਰ (ਪੇਸ਼ ਵਨ ਸੁਵੈਨਾ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਆਈਫਲ ਟਾਵਰ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਚੰਪਾ ਨੇਰ ਪਾਵਾਗੜ੍ਹ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਪਿਤੀ ਵੈਲੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਬੋਧੀ ਲਾਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਨੀ ਕਲੇਰ ‘ਚੈਲ ਦੀ ਸੈਰ’ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਵਿਰਕ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਬੰਗਸ ਵੈਲੀ ‘ਚ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਲੈ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਆਕਾਸ਼ਦੀਪ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸੋਹਜ ਮਨਾਖੇ ਮਨੁੱਖ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਅਗਾਂਹ ਸਤਪਲ ਭੀਖੀ ਨੇ (ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪੀਆਂ ਪੁੱਤ), ਭੁਪਿੰਦਰ ਮਾਨ (ਖਾਣ ਪੀਣ), ਡਾ. ਲਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ (ਨੀਲ ਪੀਰ-ਫਿਰੰਜੀ ਰਤਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ), ਗੁਰਚਰਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀ (ਮਣੀ ਮਹੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ), ਗੁਰਨੇਬ ਸਿੰਘ ਮਖਾਣੀਆਂ (ਦੁੱਧ ਦਾ ਦਰਿਆ), ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਜ਼ਿੰਜੀਰੀਆ (ਕੁੰਜਾਂ ਦਾ ਨਗਰ), ਦੇਵ ਕੁਰਾਈ ਵਾਲਾ (ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ), ਬਲਜਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ), ਹਮਣੀਕ (ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਸਰਨਾਮਾ), ਹਰਜਿੰਦਰ (ਰੱਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ), ਲੇਖਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ‘ਕਸ਼ਮੀਰ ਲੋਕ ਕਥਾ’, ‘ਕਿੱਸਾ ਮੁੱਲਾ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ’ ਵੀ ਪੜ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਰਣਦੀਪ ਮੱਦੋਕੇ, ਮਨਦੀਪ ਸੋਧੋਂ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਬਰਗਤੀ ਦੀ ਰਾਜ਼ਦੀ ਵੀ ਰਸਾਲੇ ‘ਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਠਕ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਨਾਲ ਤੋਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਘੁਮੱਕੜਨਾਮਾ : ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਨੂਪਾਸ਼੍ਰੁਪ, ਸੰਪਾਦਕ : ਆਕਾਸ਼ੀਵਨ - ਸੁਖਜੀਵਨ, (ਸੰਪਰਕ 78890-47790), ਮੁੱਲ : 225 ਰੁਪਏ, ਸਫੇ : 168, ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ: ghumakadnama@gmail.com

ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੁੱਬਲਾਂ : ਨਵੰਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2025

‘ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੁੱਬਲਾਂ’ ਦਾ 172ਵਾਂ ਅੰਕ ਬੋੜਾ ਪਛੜ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਰਸਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਿਆਂ 30 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਚੇ ਦੇ ਸ਼ਾਨਾ ਨੇ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ‘ਚ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਨੋਬ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਰਸਾਲਾ ਕਰੁੱਬਲਾਂ ਦਾ ਆਰੰਭ 14 ਨਵੰਬਰ 1995 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੱਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅੰਬੀ ਦਾ ਬੂਟਾ (ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ), ਸੋਨੇ ਦੀ ਇੱਟ (ਬਹਾਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਸ), ਟੀਪੂ ਦੀ ਟਾਈਮ ਮਸ਼ੀਨ (ਡਾ. ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ), ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਖਾਵਾਂਗਾ ਫਾਸਟ ਫੂਡ (ਪ੍ਰਿੰ. ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ), ਦੀਪੂ ਦੀ ਸਿਆਣਪਾ (ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ), ਸੱਚਾ ਸੁੱਚਾ (ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ), ਚਿਤੀ ਦੀ ਸਿਆਣਪ (ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲੋਆ) ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ (ਸ਼ਬੀ ਲਤਾ) ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਲ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਉਭਾਰਦਿਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਸ਼ਟ ਦਾ ਬਾਲ ਨਾਵਲ ‘ਫੁੱਲ ਖਿੜ ਪਏ’ ਤੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਹਿਰ ਦਾ ਬਾਲ ਨਾਟਕ ‘ਕੱਟਾ ਰੇ ਸਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ’ ਪੜਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਬਾਲ ਲੇਖਾਂ ‘ਚ ਹਰਵੀਰ ਮਾਨ (ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਬਾਰੇ), ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ (ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੀ ਅਦਰਸ ਸੋਚ ਬਾਰੇ), ਵਿਜੇ ਗਰਗ (ਬੁੱਕ ਕਰਨਗੇ), ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਣੇਸ਼ਪੁਰੀ (ਏ ਆਈ ਬਾਰੇ), ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ) ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੇ, ਜਗਦੀਸ਼ ਬਹਾਦਰਪੁਰੀ, ਅਸ਼ਵਰ ਸੁਰੇਲ, ਓਮ ਕਾਲ ਮਨਜੀਤ ਦੇਵਲ, ਅੰਜੂ ਵ ਰੱਤੀ, ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕਮਲਜੀਤ ਨੀਲ,

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਫਤਹਿਜੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਜੁਝਾਰਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰਸਤਾਖਰ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ, ਤਾਅ-ਉਮਰ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪੱਕੇ, ਜ਼ੁੱਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਬਰੇਜ਼, ਕਦੇ ਵੀ ਡੱਲਦੇ ਨਹੀਂ.. ਉੱਝ ਵਕਤ ਕਦੇ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੰਘਰਸ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਫਤਹਿਜੀਤ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 3 ਦਸੰਬਰ 1938 ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੇ ਚੱਕ 87 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਕਲਮ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲਿਆਕਤ ਮਨਾਵਾਲਾ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ) ਵੱਡੇ ਭੂਆ ਜੀ ਕੋਲ ਰਹਿ ਕੇ ਤੋਂ ਲਈ। ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਆ ਗਏ। ਨੰਗਲ ਅੰਬੀਆਂ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਰਣਬੀਰ ਕਾਲਜ ਸੰਗਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗੇ।

ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਰੂਹ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਪਾ ਲਏ।1955 ਤੋਂ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਿਆਂ। 1958 ਦੇ ਬਾਪ ਦੇ ਕਤਲ ਨੇ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾ ਦਿੱਤਾ..

ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਏਕਮ’ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਨੇ ਮੈਂ ਹੁਸ ਗਿਆ ਸੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ‘ਜੀਤ ਆਖਾਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ..’ ਨਾਲ ਰਹੇ ਕਵਿਤਾ ਵਰਗੇ ਸਹਿਜ, ਸ਼ਾਂਤ, ਆਪਣੇ ਸੁਨੇਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ.. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ..

ਆਪਣੀ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹੋ ਬੋਲ..

ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈ

ਰਾਤ ਕਾਲੀ..

ਘਣੀ ਡੂੰਘੀ ਰਾਤ

ਹਨੇਰਾ ਅੰਦਰ ਹੈ।

ਮਾਂ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ

ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਜਸਵੰਤ ਦੀਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਰਸਾਲੇ ‘ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ।

ਏਕਮ,

ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਣੇ, ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਚਾਨਣੀ, ਰੋਸ਼ਮੀ ਧਾਗੇ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ, ਸਮਝ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਸਾਡੀ ਸਾਦ-ਮੁਰਾਦੀ ਪਰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਡੋਲਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ.. ਪੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ੁੱਮਾਂ ਬਾਕਮਾਲ ਨਿਭਾਇਆ..।

ਅੱਜ ਪਾਪਾ ਜੀ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿੱਚ,

ਮਹਿਫਲ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਮੈਂ ਪਾਪਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਪਾਪਾ ਜੀ

ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਕਿੰਨਸੀਨ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਵੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ..। ਲੱਗਭੱਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਮੇਜੇ ‘ਤੇ ਰਹੇ, ਕਵਿਤਾ ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਉਂਦੀ ਸੀ।

ਰੋਸ਼ਮੀ ਧਾਗੇ ਲੋਕ ਅਰਧਣਾ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚਲੀ ਚਮਕ.. ਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਰ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਰਘਬੀਰ ਸਿਰਜਣਾ, ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ,

ਸਫ਼ਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ	ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਯਾਦ...
----------------	---------------------------------------

ਤੋਂ ਮਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਣਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਊਬਾ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਵੱਲੋਂ ਕਿਊਬਨ ਇਨਕਲਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ 1992 ਵਿੱਚ ਚੋਣਵੀਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐੱਮ) ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਨੋਟ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਯੁੱਧਾਂਧਾਰ ਪ੍ਰਧਾਰ “ਮਾਰਕਸਵਾਦ” ਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਧਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਖੇ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਲੈਸ਼ਨਿਯਨ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਦੁਸ਼ਪ੍ਰਧਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਫਲਸਫ਼ਾ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਫਲਸਫ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਕਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਗਿਆਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੋਜਾਂ ’ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵਰਸ਼ਾਕ ਕਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ’ਚ ਕੋਈ ਘਾਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ੂਸ਼ਾ ਇਹ ਫਲਸਫ਼ਾ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਡਰੋਨ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਸਿੱਭਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।ਕੈਥੋਡਰਲ ਆਫ ਦੀ ਬਲੇਜ਼ਡ ਸੈਕਰਮੈਂਟ (ਚਰਚ) 12 ਫਰਵਰੀ 1905 ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ।ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਚਰਚ ਦਾ ਮੱਥਾ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਡਿੱਗ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਕਾਰਟਰ ਦਾ ਘਰ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਦੀ ਚੋਟੀ ’ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਸਟੀਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਚਮਕਦਾ, ਆਰਟ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ 2011 ਦੇ ਭੁਚਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਮਲਬੇ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ। 2016 ਜਦੋਂ ਮਲਬਾ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਰਗਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਮਕਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਆਰਟ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਸੀ।ਬਿਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕਰੈਪ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਸ ਆਸੋਲੇਜ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭੂਚਾਲ ਸਮੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਿੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ’ਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭੂਚਾਲ ਸਮੇਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਇਹ ਵੇਸੇ ਹੋ ਤਾਂ ਭੂਚਾਲ ਸਮੇਂ ਹਿੱਲਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਿੱਲਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਕਾਰ ਦੇ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਰ ਦੇ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨਨ, ਸਵਾਰੀ ਨੂੰ ਉੱਬੜ-ਖਾਬਣ ਰਸਤੇ ’ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਸਮੇਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਗਣ ਨਹੀਂ ਦੱਚਦੇ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਰਾਈਨੀਟ ਚਰਚ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਮੰਜ਼ਲਾ ਹੀ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਰਾਈਨੀਟ ਚਰਚ ਜਨਾਨਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ 10 ਮੰਜ਼ਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 22 ਫਰਵਰੀ 2011 ਦੇ ਭੁਚਾਲ ਸਮੇਂ ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਭੂਚਾਲ ਕਾਰਨ ਵਰਲੀਕਰਨ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਾਣੀ ਦੇ

ਸਫ਼ਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭਾਲ ’ਚ ਸਣੇ ਪੈਸਾ ਪਰਾਈਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰੀ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਧਨ ਦੀਆਂ ਪੇਂਡਾਂ ਵਾਲੀ ਮਿਗ-ਤਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਕਲਾਵਾ ਮਾਰ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਸੰਸਾਰ ’ਚ ਮੰਦਵਾੜਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਹਾਥੀ ਦੇ ਮਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਝੁੰਮਾਂ ਵੀ ਮਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰੀਦਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਸ਼ਾਨ ਦੀ ਡਰਾਗ ਚੋਟ ਪੈਂਦੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਕਿੱਲੇ ਨਿਗਿਲਾਣੇ ਲੱਗੇ। ਪਲੀਟੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ’ਤੇ ਕੋਠੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਕੋਠੀ ’ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੈਣ ਲੱਗੀ। ਸਿੱਟਾ; ਹੁਣ ਕੋਠੀ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਦੀ ਪੈਲੀ ਵੀ।

ਬਾਠ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਮੇਰੀ ਹੱਥ ਬੀਤੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਡਿਪਲ ਚੌਢ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਵੇ ਕਿੱਲਿਆ ਦਾ ਬਿਆਨਾ ਲੈ ਕੇ ਫਸ ਗਏ ਸਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ਤ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਛੇਤੀ ਬਾਕੀ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਗਿੱਦੜ ਝਾਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਕਮ ਟੋਰ-ਟੋਪਿਆਂ ਦੇ ਪੈਣ ਪੈਣ ਲੱਗੀ। ਚੰਡੇ ਨੇ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਦੀ ਭਰਵੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਕਲੋਨੀ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਉਡੀਕਣ ਲਈ ਵਿਚਾਲੇ ਤੰਬੂ ਗੱਧ ਕੇ ਵੱਡੀ ਫਲੈਕਸ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ’ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰ੍ਹਲਾਂ ਉਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੰਦੇ ਨੇ ਵਿਰਲੇ-ਟਾਵੇਂ ਗਾਹਕ ਦੇ ਵੀ ਪੈਰ ਬੰਨ ਦਿੱਤੇ। ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਵੀ ਮਸਾਂ ਬਿਆਨਾ ਹੀ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਖੇਤੀ ਆਮਦਨ ਸਾਨੂੰ ਭੰਬੂ-ਤਾਰੇ ਵਿਖਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਘਰ ’ਚ ਕਲੇਸ਼ ਪੈ ਗਿਆ। ਨਾ ਪਲਾਟ ਵਿਕਣਾ, ਨਾ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਵੇ। ਦਹਾਕਾ ਭਰ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਤੇ ਔਕ-ਹਾਰ ਕੌਰਟ-ਕਚਰਿਹੀ ਜਾ ਵੜੇ। ਸਿਰੇ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਹੀ ਉਪਰੰਤ ਜਾਂਦੇ ਚੋਰ ਦੀ ਲੱਗੋਟੀ ਹੀ ਹੱਥ ਆਈ। ਚੱਡਾ ਵੀ ‘ਮਹਾਰਮੋਡ ਦੇ ਹੰਡੂ’ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਤੇ ਉਸ ਵਰਗੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਸਭ ‘ਕਲੋਨੀਆਂ’ ਭਾਂਝ-ਭਾਅ ਰਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਸੋਚਦਾ, ਜੇ ਸਿਸਜ਼ ਵਿੱਚ ਗਏ ਭਰਮ ‘ਚ ਨਾ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵੀ ਬਚਿਆ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਭਰਾ ਸਮ।

ਦਰ-ਹਕੀਕਤ; ਚੰਡੇ ਵਰਗੇ ਕਲੋਨੀਆਈਜ਼ਰਾਂ ਨੇ ਮੋਗੇ (ਤੇ ਉਸ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ) ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਸੱਤਤਾਤਮਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ/ ਹੋ। ਦੋ-ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਖੌਤੀ ਸਹੁਲਮਏਹੀ ਕਲੋਨੀ, ਜਿਹਨਾਂ ‘ਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਰਾਹ-ਖੇੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਕੱਟੀ ਪਈ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ’ਚ ਬੀਜ ਦੀ

ਸ਼ਾਇਰ ਫਤਹਿਜੀਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ...

ਤਰਲੋਚਨ ਲੌਚੀ, ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਖਟਕੜ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੋਹਲ, ਬਲਬੀਰ ਪਰਵਾਨਾ, ਮੱਖਣ ਮਾਣ..ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰੂਨ ਦਿੱਤਾ...

ਤੁਰ ਗਏ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ, ਹੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਕੁੱਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ.. ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ..(9 ਦਸੰਬਰ 2021)

ਦੋਸਤੋ ਆਇਆ ਕਰੋ

ਦੋਸਤੋ ਆਇਆ ਕਰੋ

ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰਿਆ ਕਰੋ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਤਲਮ

ਰਿਸ਼ਤੋ ਪਰੇਸ਼ਾਨ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪੀੜ ਦਾ

ਕੁਝ ਤਾਂ ਹਰਿਆ ਕਰੋ

ਦੋਸਤੋ ਆਇਆ ਕਰੋ

ਮੰਨਿਆ ਕਿ...

ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਦਸੇ ’ਤੇ ਹਾਦਸਾ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਮਰ ਰਹੀ

ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦੋਸਤੋ

ਹਾਦਸੇ ਜ਼ਰਿਆ ਕਰੋ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਰਿਆ ਕਰੋ

ਦੋਸਤੋ....

ਗਿਲਾ ਕਰਨਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ

ਗਿਲਾ ਜਰਨਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ

ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਖਾਤਰ

ਸਿਰ ਤਲੀ ਤਰਿਆ ਕਰੋ!

ਦੋਸਤੋ....

ਮੁਹੱਬਤ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ

ਮਗਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸਹੀ

ਸਮਰਪਣ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਇਸ ਦੀ

ਮੁਹੱਬਤ ਜਿੱਤਣੇ ਖਾਤਰ

ਜਿੱਤ ਕੇ ਹਰਿਆ ਕਰੋ!

ਦੋਸਤੋ ਆਇਆ ਕਰੋ

ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਕਰਿਆ ਕਰੋ!

(2)

ਮੈਂ ਪੱਛੀ ਬਣਨਾ ਲੱਚਦਾ

ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਾਂਗ

ਮੇਰੇ ਅੱਗਾਂ ’ਚ

ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਂਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪਰ ਉਂਗ ਰਹੇ ਹਨ ਮੈਂ ਪੱਛੀ ਬਣਨਾ ਲੱਚਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ’ਚ

ਅੰਗੂਰ ਵੇਲ ਵਾਂਗ

ਉਮੀਦਾਂ ਪੁੰਗਰਦੀਆਂ ਹਨ,

ਸਾਗਰ, ਪਹਾੜ, ਜੰਗਲ

ਝੀਲਾਂ, ਚੜ੍ਹਮਿਆਂ ਤੇ ਥਲਾਂ ਤੱਕ

ਤੱਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ

ਆਕਾਸ਼ ਬਹੁਤ ਮੋਕਲਾ ਹੈ, ਘਰ ਤੋਂ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਤੱਕ ਦਾ ਗੋਲ ਘੇਰਾ

ਮੇਰੀ ਉਡਾਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਹੈ

ਮੈਂ ਪੱਛੀ ਬਣਨਾ

ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ’ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਖੜਾਕ

ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ’ਚ ਰੁੱਜਦੇ ਹਨ,

ਰੇਖਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ’ਚ

ਤੂੰ ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਕੈਦ ਹਾਂ

ਜ਼ੋਹਰਾਨ ਮਮਦਾਨੀ ’ਤੇ ਮੇਰਾ ਲੇਖ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਛਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ । ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਮਦਾਨੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਤੇ ਮਮਦਾਨੀ ਦੀਆਂ ਚਰਚਿਤ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਸੀ । ਹੁਣ ਮਮਦਾਨੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਚੁਣੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਬੜੀ ਹੋਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਜਿੱਤ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਸਨ । ਜੋ ਕਿ ਮਮਦਾਨੀ ਵਾਲੀ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਸਨ, ਅਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੇ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ, ਮਮਦਾਨੀ ਅੱਗੇ

ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮਮਦਾਨੀ ਹੱਥੋਂ ਹਾਰ ਗਏ । ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਭ ਭੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਕਹਿ ਕੇ ਡੰਡਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਸਭ ਧਨ-ਦੌਲਤਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਮਦਾਨੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਨਾ ਸਕੇ । ਮਮਦਾਨੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਵੇਂ ਇਸਰਾਈਲੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਸੀ । ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਟੀਮ ਟਰੰਪ ਉਸ ਨੂੰ ਜਹਾਦੀ ਕਿਹਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਬਾਰੇ ਇਸਲਾਮੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ।ਮਮਦਾਨੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੇ ਟਰੰਪ ਸਮੇਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮਮਦਾਨੀ ਨੂੰ ਜਿਤਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਕਾਤ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ । ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲਿਸਟ ਸ਼ਬਦ ਸੰਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੋਸਲਿਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ।ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਜਾਂ ਸੋਸਲਿਸਟ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਦੇ ਸਾਥੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ, ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝੇ । ਗਰੀਬ ਅਤੀ ਗਰੀਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ, ਕਿਊਂਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਸਟਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਮੀਰ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ । ਜੋ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਏਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਵੱਧ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪੰਨੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪੁਸਤਕ ’ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸੀ।

ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਨੇਕ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਅੱਖ-ਸੱਖ, ਉਤਰਾਵਾਂ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਗ਼ਮੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਤ/ਕਲਾ ਕਿਹੜ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਸੇ ਅਨੁਭਾਗ/ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਸਾਹਿਤ/ਕਲਾ ਕਿਹੜ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਥੇ ਲੋੜੀਂਦੇ/ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਅਣਲੋੜੀਂਦੇ/ਗ਼ੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ (ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਯੋਗ) ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੂਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਰਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੋਝਲ ਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਨ ਤੋਂ ਉਹ ਸੰਕੋਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਪੰਧ ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲ ਤੇ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ਿੱਠ ਪਛਾਵਾਂ ਦੇ ਜਮਾਤੀਆਂ, ਦੇਸ਼ਾਂ, ਸੰਗੀਤਾਂ –ਸਾਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਤਾਵਰ ਰੱਜਿਸ਼ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ‘ਮਿਹਰਬਾਨ ਦੇਸਤਾਂ’ ਤੇ ਸਹਿਰਾਮੀਆਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ, ਲੇਖਕ ਦੇਸਤਾਂ, ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੇਸਤਾਂ, ਜਿਗਰੀ ਦੇਸਤਾਂ ਆਦਿ ਤੱਕ ਵੀ ਫੈਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਦਿਲਚਸਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਬਣ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਮਜ਼ਮੂਨ ਵਿੱਚ ਖੁੱਭ ਕੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਸੂਝ, ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਕਲਾ ਉਸ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੰਤ ਤੇ ਅਸੀਮ ਸੰਸਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਵਹਾਉਂਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਵਾਂ-ਰਵੀਂ ਉਪਜਦੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਉਹ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਉਹ ਨਵੀਂ ਘਾਤਤ

ਐਤਵਾਰ, 7 ਦਸੰਬਰ 2025 (ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਫ਼ਾ)
ਆਪਣੇ ਤਸੱਵਰ ’ਤੇ, ਅਜੇ ਵੀ ਡਿੰਗਦਿਆਂ-ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਬਦਬੁਦਾਹ ਚੰਗਿਰਦੇ ’ਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ’ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਦਲੇਗੀ ਹਵਾ, ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ’ਚ ਭਰ ਜਾਏਗੀ ਮਹਿਕ ਜ਼ਮਾਨਾ ਬਦਲ ਜਾਏਗਾ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ, ਤੇ ਅਹਿਸਾਸ.. ਹੱਦ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਆਪਣੇ ਤਸੱਵਰ ’ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਡਿੰਗਦਿਆਂ ਢਹਿੰਦਿਆਂ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। -----*----- ਇਹ ਗੁਲਾਬੀ, ਰੋਸ਼ਮੀ, ਚੰਚਲ ਹਵਾ, ਤੇਰੀ ਆਮਦ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ? (5) ਉਸ ਨੂੰ ਕਹੋ ਜਗੇ ਦੀਵੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਰਗਾ ਕੁੱਝ ਕਿਹਾ ਕਰੋ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਅਹਿਸਾਸ.. ਹਰੀਆਂ ਪੋਲੀਆਂ, ਖੜਕਦੇ ਬੋਲਾਂ ਤੇ ਹੱਥ ਘੁੱਟਣੀਆਂ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹੈ। ਇਹ ਬੂਝੇ ਬੂਝੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜਦੀਆਂ ਬਸ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਠੀਕ ਹਯਾਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕੱਛਾਂ ’ਚ ਹੱਥ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗ਼ਲਵੱਕੜੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਨਾ ਸਿਰ ਸੁੱਟਿਆਂ ਹੌਕਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਚਹਿਚਹਾਟ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਛਣਕਦੀ ਚਾਂਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਇਲ ਬਹਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। -----*----- ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਇੱਕ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੇ ਬੇਬੱਸੀ ਕੱਦ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਾਂਅ ਹੈ। - ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਸੰਬਾ. 98146-01140

ਮਮਦਾਨੀ ਦੀ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਮੇਅਰ ਵਜੋਂ ਜਿੱਤ ਤੇ ਟਰੰ

ਪੈੜਾਂ

ਮੁਲਾਕਾਤੀ : ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ

ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਹੋਣਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਬਤੌਰ ਲੇਖਕ ਇੱਕ ਖੋਜੀ ਹੋਣਾ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਘੁਮਕੜ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਲੇਖਕ ਹੈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸੂਰਮੇ ਪੁੱਤ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਪਾਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਰਹੱਸਮਈ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਾਂਗੇ।

? ਗੁਰਾਇਆ ਸਾਹਿਬ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਕਹੋਗੇ, ਸੱਚ ਕਹੋਗੇ।

—ਹੱਸ ਕੇ, ਭੰਗੂ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਹੋਵੋ। ਜਿੱਥੇ ਮੁਜਰਮ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਵੀ ਝੂਠ ਹੀ ਬਣਾ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਦੇਵੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਟੀ ਬੱਝੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਦੇਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹਕੀਕਤ ਵੇਖ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕ ਨਹੀਂ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਕ ਕਲਮ ਦੀ ਕਸਮ ਆ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸੱਚ ਹੀ ਬੋਲਾਗਾ ਬੌਧਿਕ ਪੁੱਛ।

? ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰੋ।

—ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਭਰਾ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ, ਕਾਮਰੇਡ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਸਰਪੰਚ), ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ। ਭੈਣਾਂ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਬਾਰਾਂ ਭਾਦਰੋਂ ਅਠਾਈ ਸਤੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪਿੰਡ ਰਣਸੀਹਕੋ ਮੀਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਥਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

? ਸਾਹਿਤਕ ਚੇਤਕ ਕਹਿ ਲਓ ਜਾਂ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲੀ।

—ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਇਕ ਪੱਛੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਬਣਨਾ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ 1961-62 ਤੋਂ ਨਿਰਮਲ ਵੀਰ ਵੇਲੋਂ ਮੇਰਾਵਾਦੋ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ, ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਰਤਾਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਸਾਹਿਤ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਦੀ ਬਦੀਲੀ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਤੀਵੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰਮਲ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਵੀਰ ਕੁਲਵੰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਨਿਰਮਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਗੁਰਾਇਆ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਦਸਵੀਂ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੋਂ। ਇਕ ਬੜੀ ਰੋਚਕ ਯਾਦ ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦਸਵੀਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਉਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਏ. ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵੀਰ ਦੇ ਕਹੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਪੜ੍ਹਨ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖਾਸਾਂਵਾਲੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਚੁਬਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀਰ ਦਾ ਜਮਾਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਟਿਊਬਨ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਖਾਸਾਂਵਾਲੀ ਦਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ, ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਆਉਂਦਾ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂਦਾ। ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦਾ ਚੋਲੇ ਦਾ ਮੇਲਾ ਬੜਾ ਮਜ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਸਵੀਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪਰਚੇ ਸਨ। ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਖਰਚਣ ਵਾਸਤੇ ਉਦੋਂ ਘਰੋਂ ਮੈਨੂੰ ਅੱਠ ਆਨੇ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਮੇਲੇ ਵਾਲੇ ਲਿਫ਼ ਵੱਟੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਚਲੇ ਗਏ। ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ 'ਹੀਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ' ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਪਈ। ਰਾਂਝੇ ਤੇ ਹੀਰ ਸਮੇਤ ਬੋਲੇ ਵਿੱਚ ਚੁਗਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਰੰਗਦਾਰ ਤਸਵੀਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਹੀਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ। ਮੇਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਧ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਸਵੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਪੇਪਰ ਸੀ। ਇਤਫ਼ਾਕ ਵੱਸ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿਸਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਮੇਰਾ ਮੇਲੇਓ ਖ਼ਰੀਦੀ ਹੀਰ ਵੱਲ ਸੀ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਮੌਕੇ ਹੀਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਝ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਨਾ, ਪਰ ਲੰਢੇ ਵੇਲੇ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੁੜਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨੇ ਵੀਰ ਨਿਰਮਲ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲ ਦਿੱਤਾ, 'ਆ ਕੇ ਧਰਮੋਂ ਦੀ ਖਬਰ ਲੈ, ਇਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਘੱਟ ਤੇ ਹੀਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਈ।'

ਹੋਇਆ ਇਝ ਕਿ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ ਤਤਕੇ 4.20 ਵਾਲੀ ਡੇਰੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਬੈਠ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂਟਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਰ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਆਇਆ ਵੇਖ ਮੇਰੇ ਹੌਸ ਉੱਡ ਗਏ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਹੀਰ ਨੇ ਸੌਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਈ ਝਾੜ-ਝੰਬ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਨੂੰ। ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ,

‘ਅਜਿਹੇ ਵੀਰ ਭੰਗੂ ਸਾਹਿਬ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।’ ਵਾਰਸ ਜਾਣ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਬੋਤ, ‘ਭਾਈ ਮਰਨ ਤਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਭੱਜ ਬਾਗੀ ਬਿਨਾਂ ਭਾਈਆਂ ਪਰ੍ਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਹੀਂ’ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ।

ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ, ਭੰਗੂ ਜੀ, ਪੇਪਰ ਦੇਇਆਂ ਨੀਂਦ ਦੇ ਝੋਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੀਰ ਹੀ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਦਸਵੀਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਤਾਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ-ਅਪੀਅਰ ਆ ਗਈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਰਾਂਝਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜੰਗਲ ਬੋਲੇ ਛਾਣਦਾ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹਾਂ।

? ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਤਾਂ 'ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਦਾ ਹੀ ਮੁੱਢਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਦਰਸ਼ ਤਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹੀ ਹਾਂ !'

—ਜੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਵੱਡਾ ਵੀਰ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ ਹੀ ਹੈ। ਮੇਥੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਮਰੇਡ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਕੁਲਵੰਤ ਦਾਈ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਕਰਕੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੱਖ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਲਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਹੱਸਦਿਆਂ ਮਿਹਣੇ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਆਖਦਾ ਹੈ, 'ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪੜ੍ਹ ਗਏ ਮੈਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਰਹਿ ਗਿਆ।'

ਸੁਣ ਕੇ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੁਲਵੰਤ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਲ ਦੀ ਜੰਘੀ ਨਾ ਫੜਦਾ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਿਸ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਹੁੰਦੇ। ਨਿਰਮਲ ਵੀਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਗਲਾਂ ਜਾਗ ਨਾ ਲਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੱਡੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮਿਲੀ। ਜਸਵੰਤ ਕੰਵਲ ਦੇ 'ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੈ' ਨਾਵਲ ਨੇ ਤਾਂ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ।

ਦਸਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਰਕੇ ਵੀਰ ਨੇ ਅਗਲੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਸਤੇ ਬੀ.ਏ. ਪਾਰਟ ਪਹਿਲਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਰਿੰਥੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵੀਰ ਉਦੋਂ ਗ਼ੈਜਨਲ ਮੈਂਟਰ ਹਰਤਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਸੀ। ਵੀਰ ਦੇ ਉੱਥੇ ਦੋਸਤ-ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਸਨ, ਪਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਾਲਜ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਆ ਗਿਆ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਾਲਜ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ 'ਚ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਝੌਂਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਅੱਧਾ ਸੋਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੈਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਪੇਂਡੂ ਜਿਹਾ ਸਮਝ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਝਾਕਦੇ ਹੋਰਾਨ ਹੁੰਦੇ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੇਰੀ ਨੇੜਤਾ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਗਲਾ ਸਾਲ ਮਿਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾਖ਼ਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਫਿਰ ਦੋ ਸਾਲ ਕਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੀ.ਏ. ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦੋ ਸਾਲ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਚਮਕਣ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ।

? ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਵੇਲੇ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਕਾਲਜ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਯਾਦ ਸਾਂਝੀ ਕਰੋ।

—ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ। ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਏਸੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪਰਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਬਾਕੀ ਸਟਾਫ਼ ਨਾਲ ਦੂਰ ਖਲੋਤੇ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਹੱਥ ਕਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਦੇ। ਉਹ ਮੇਰੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰਦੇ। ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮ

ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 5100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੋ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੀ ਦੇ ਕੱਦ ਅਨੁਸਾਰ ਉਠ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜੀਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਿਆ।

ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਫਰਵਰੀ 1973 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਘੁਮਣ ਕਰਾਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਉਸ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਦੇ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਕਰੀਬਨ 5000 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਰਹੂਮ ਗਾਇਕ ਆਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, ਰੇਡੀਓ ਕਲਾਕਾਰ ਠੰਡੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਭਾਈਆ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਦੋ ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੈਂਟ ਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 5,500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

? ਗੁਰਾਇਆ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲ ਗੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰੇ ਹੀਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀਰ ਬੈਠ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੰਦੀ। ਹਰੇਕ ਕੁੜੀ ਹੀਰ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਹੀਰ ਨਾਲ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰੋ ਜਾਂ...।

—ਹੱਸ ਕੇ, ਭੰਗੂ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਚੰਚਰੀ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਿੱਡ 'ਚੋਂ ਗੱਲ ਕੱਢਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਗਦੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੀਰਾਂ ਮਗਰ ਗੇੜੇ ਕੱਢੇ ਹੋਣਗੇ। ਖੈਰ! ਉਖਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਮੋਹਲੀਆਂ ਦਾ ਡਰ ਕਾਰਦਾ! ਤੁਹਾਡਾ ਸ਼ਾਮਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੇ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਵੱਡਾ ਹੀ ਜੁਆਬ ਆ। ਹੀਰ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਇਕੱਠੀ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਭੰਗੂ ਸਾਹਿਬ, ਨਰ-ਮਦੀਨ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ ਵਰਤਰੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਜਿਨਸੀ ਭੁੱਖ ਹਰੇਕ ਜਾਨਦਾਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ। ਅੱਬਰੀ ਜਵਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਮੇਰੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਲੱਭਦਾ

ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ

ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀ ਬੇਠੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ

ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ

ਪ੍ਰਪੰਜ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵੱਡੀਆਂ

ਭੈਣਾਂ ਵਰਗੀ ਇਕ ਕੁੜੀ ਹੱਥ ਮੇਰੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ

ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜੁਆਬ ਮਿਲਿਆ, ‘ਕਿੱਕਰਾ ਕੁਝ

ਕੱਡਿਆਲਿਆਂ ਉੱਤੇ’ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪੱਧ, ਹੱਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ

ਆਪ ਲੈਣਗੇ ਖੋਹ।’

ਮੈਂ ਪਟਿਆਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਪਟਿਆਲਿਆਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਇਕ

ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਉਹ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐੱਮ.ਏ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਕਾਲਾ ਅਫ਼ਗਾਨਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਲੱਗ ਗਈ। ਮੈਂ ਜਗਮਨੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਹੋਣ ਲਈ ਬੀਸਜ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ। ਮੈਂ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਹ ਪੱਕੀ ਤੌਰ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ...।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਇਕ ਪੁਲਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਸਾਲੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿਮਲਾ ਟੂਰ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੱਢੀ ਹਾਊਸ ਤੱਕ ਹੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜੀਆਂ ਸਨ।

ਅੱਪਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਖ਼ਿਆਮਲ 'ਚ ਬਸੀ

ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲੀ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਵੀ ਪੈੜਾਂ ਦੱਖੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ। ਨਕਸਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪੁਲਸ ਦੀ ਲੁਕਣਮੀਟੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰਵਾਨੀ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਇਕ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਪਹਾੜਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਉਲਾਰ ਹੋ ਗਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੁਗੇਸ਼ਲਾਵੀਆ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਕਈ ਮੁਲਕ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਵੀਜ਼ੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਪੁਲਸ ਦੀ ਪਿਜ਼ਰ ਹੋ ਤੇ ਬਚਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪਿਜ਼ਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਨ 1979 ਵਿੱਚ ਈਸਟ ਬਰਲਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਵੈਸਟ ਬਰਲਿਨ ਜਾਂਦਿਆਂ ਫੜੇ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਜਰਮਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਾਰ ਦਿਨ ਜੇਲ੍ਹ

ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਤਕਰੀਬਨ 35 ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਲਈ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਦੋਂ ਕਾਲਜ ਦੀ ਲੀਡਰੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੰਮ ਆਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਧਾਰੀਵਾਲ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਹਾੜਨ ਫਿਰ ਮਗਰ ਪੈ ਗਈ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਫਿਰ ਪੋਲੈਂਡ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ। ਓਥੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਹੀ ਸੀ। ਓਥੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੇਨ ਯੂਰਪ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਸਕੋ ਤੋਂ ਹਾਲੰਡ ਤੱਕ ਕੱਚਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਜਗਮਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜੁਲਾਈ 1981 ਨੂੰ ਕੋਨੇਡਾ ਐਲਬਰਟਾ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਸੀ। ਓਥੇ ਫਿਰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਛੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਓਥੇ ਮੈਨੂੰ ਜਰਮਨ 'ਚ ਕਮਾਏ 2000 ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਭਰ ਕੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਹਿਲੀ। ਜਿਵੇਂ 'ਨਾ ਕੰਮ, ਨਾ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਸੇਸ, ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਮੈਂ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਉਲਟ ਕੀਤੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਰਾਇਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਊਂਟਡ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਤੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵੀ ਗਵਾ ਬੈਠਾ ਏ, ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਾਂਗੇ।'

ਮੈਂ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਨਤੀ ਕੀਤੀ, 'ਮੈਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਤਰਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।'

ਜੱਜ ਦਾ ਜੁਆਬ ਸੀ, 'ਤੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋੜਨ

ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।'

ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੈਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੋਚ ਕਰਕੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚਮਤਕਾਰ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਰਾਇਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਊਂਟਡ ਪੁਲਸ ਦਾ ਇਕ ਅਫ਼ਸਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲੈ ਆਇਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾਅ ਲਿਆ। ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਟਰੇਡ ਕੁੱਤਾ ਵੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਹੁਣ ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਕੇ

ਚੱਲੋਗੇ?'

ਉਸ ਦਾ ਜੁਆਬ ਸੀ, 'ਜਿੱਥੇ ਤੂੰ ਰਹਿੰਦਾ ਏ'। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਆਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਮੰਤ ਤੇ ਬਚਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮੰਤ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਜ ਮੁਜਰਮ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਬੇਸਮੇਂਟ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ। ਕਮਰੇ ਦੀ ਚਾਬੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਬੇਸਮੇਂਟ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਇਕ ਖਿੜਕੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਅੰਦਰ ਛਾਲ ਮਾਰ।'

ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਘੁਲਣ-ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ। ਜੇਲ੍ਹ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਊਂਟਰ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 'ਆਰ ਯੂ ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ! ਯੂ ਆਰ ਬੇਲਡ ਆਉਟ।'

‘ਯੈੱਸ, ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੇ ਬੋਲਾਂ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨੀ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਕੰਪੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਝੱਟ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲ ਕੇ ਬੈਂਕਯੂ ਕਰਕੇ ਓਥੋਂ ਨਿਕਲ ਤੁਰਿਆ। ਚਮਤਕਾਰ ਇਹ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਡੱਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਟੈਕਸੀ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਫੋਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਲਾਇਆ। ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆਂ ਪੱਟਾ ਘਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੁਲਸ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਫੜਨ ਲਈ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 2005 ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਜਰਮ ਹੈ।'

? ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ।

—ਗੱਲ ਲੰਮੀ ਨਾ ਕਰਾਂ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਰਸਤੇ ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਰਿਹਾ ਯਾਦ ਆਇਆ, 'ਅਨਜਾਣ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ।' ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਮਿਲਦਾ, ਮੈਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮੈਂ ਖੇਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਲਈ ਫਾਰਮ ਭਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਮਾਸਕ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕੀਤਾ।

ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਬੇ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ। ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਆਲਾਮੀ ਜੰਗ 'ਚੋਂ ਵਾਪਸ ਮੁੜਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, 'ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੋਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਹਿਮਤ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਮੀਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।' ਸੋ ਮੈਂ ਸੱਦੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ। ਮੈਂ ਫਾਰਮ ਭਰ ਦਿੱਤਾ, ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬਣ ਗਿਆ। ਵੀਰ

ਨਿਰਮਲ ਨੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਪੱ